

KLOFIZETÉS

MELYHÉN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 l.

HÍRDETMÉNYEK:

4-heteses petit sor egyszer 20 fill.
három hónapos 16 fillér.

Félszáz petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, április 26.

Mal számunk főbb közleményei:

Választási mozgalmak.
Tisza és a miniszterek nyilatkozatai.
Bomlik a Justh-párt.
Véres tüntetés Apponyi ellen.
Színházi pletykák.
Itt van a Halley-üstökös.
Pusztító fagy az arad-hegyaljai szőlők között.
Megvert csabító.
Vérangzó egyetemi hallgatók.
Az elvált asszony teleplezése.

Felfüggesztik

az adótörvények életbeléptetését.

Arad, április 25.

Az első kérdés, amelyet az ország kereskedő- és iparoskörei a jelenlegi kormányhoz intéztek, az volt, hogy az előbbi kormány által alkotott, a képviselőházban keresztül erőszakolt új adótörvények életbeléptetését halaszták el. Aki visszaemlékezik arra a nagy arányú, jogos agitációra, amely az új adótörvények képviselőházi tárgyalását megelőzte s aki tudja, hogy az országgyűlés a kereskedők és iparosok főlészólamlását — a kereseti adó kontingentálásától eltekintve — figyelembe se vette, az természetesnek fogja találni, hogy a kereskedelmi- és iparkamarák az új kormány legsürgősebb teendőjéül eme sérelem orvoslását jelölték meg. A kereskedők és

iparosok eme főlészólamlása, kérelme, meghallgatásra talált. Az adótörvények életbeléptének elhalasztását régebb idő előtt jeleztük s most az alábbi tudósításunk mint pozitívumról ad hírt róla:

Rohonyi Gyula igazságügyi államtitkár Nagybecskerekben tartott programbeszédében bejelentette a Khuen-Héderváry kormány azon elhatározását, hogy az előbbi kormány által megalkotott és a népre súlyos terheket róó új adótörvények életbeléptetését felfüggeszti mindaddig, míg abba a helyzetbe kerül, hogy igazságosabb adótörvényeket készítsen.

Ehhez a kormánynyilatkozathoz értesüléseink alapján a következőket tehetjük hozzá:

A kormány az új országgyűléstől törvényhozási felhatalmazást fog kérni ahhoz, hogy az adótörvények életbeléptetését felfüggeszthesse. Ehhez Lukács László pénzügyminiszter egy utóbbi audienciáján a koronától az előzetes szankciót már megkapta.

Az életbeléptetés felfüggesztése három törvényre terjed ki: az általános kereseti adóról, a jövedelmi adóról és a közszolgáltatások egyesítéséről szóló törvényekre. A tőkekamatadó leszállításáról és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójáról szóló törvény 1911. január 1-én életbe lép. Hasonlóan életben maradnak a szintén adóleszállítást tartalmazó és már életbeléptetett törvények, amelyek a

földadó leszállításáról, a házbéradóról és a földadó-kataszter kiigazításáról intézkednek.

A kormánynak ez a tervezett intézkedése bizonyára mély hatást fog gyakorolni az egész országban. Az ország kereskedőit és iparosait súlyos lidérenyomástól szabadítja meg, amely azóta, hogy a koalíció az adónyomozással és spiclikkel tarkított, adóemelést rejtő törvényeket megcsinálta, állandóan a lelkén ült ennek a két osztálynak. A keresztül kergetett, kellően meg se vitatott törvények el fognak pusztulni s mód lesz arra, hogy igazságos, az egyenlő teherviselés és a teherviselő képesség helyes megítélése alapján készült új adótörvények lépjenek helyükbe.

Ez az intézkedés tanuskodik arról, hogy a kormány a polgárok anyagi helyzetéről minő lelkiismeretes igazságérzettel óhajt gondoskodni. Most már még tisztábban fog az egész ország előtt állani, hogy nemcsak a közt, de az egyes embereket is milyen súlyosan akarja anyagi érdekeikben megvédeni az a politika, amely obstrukcióval készül a parlamenti munkát megakadályozni s ezzel lehetetlenné tenni azt is, hogy az adótörvények életbeléptetése elhalasztassék. Alig hihető, hogy akadjon választó, aki szavazatával arra buzdítsa képviselőjét, hogy az új terhek elhárítását meg-

Regények az életből.

Boeckay-husár a budapesti rendőrségen.

(Fővárosi levél.) A mai kor léhaságát, a lelkek eldurvulását illusztrálja az a jelenet, amely a héten játszódott le a budapesti hetedik kerületi kapitányságon Peregrinyi Sándor rendőrtanácsos előtt.

Utcái közösen háborítás címén állítottak elő a rendőrök egy 87 éves embert. Megrogyó inakkal, reszkető kezekkel állott a kapitány elé és fejét lehajtva hallgatta a súlyos vádat, amelyet a rendőr jelentésében a következőképp adott elő:

— Jelentem alássan a nagyságos tanácsos úrnak, ezennel előállítom Konez József nyolcvanhét éves munkásom és lakás nélküli embert utcai közösen háborítás miatt. Nevezett a Baross-téren megszólította Barta Gábor osemegereskedőt és könyörödományt kért. Amikor Barta csak két fillért adott neki, a Baross-szobor talapzatára állott és botrányt okozott. Szidta Ausztriát, a kormányt, a mai társadalmat, a közönséget és amikor feléje közeledtem, engem is megdöbált.

A tanácsos az előállítottához fordult:

— Hallotta öreg, mai a panasz maga ellen?
— Hallottam, tanácsos ur.
— No és mi a válasza?
— Hát csak az, hogy igazat mondtam.
— Jó, jó, de azzal botrányt okozott.
— Nagyobb botrányt az, amely velem megessett. Botrányt az, hogy nekem úgy kell utolsó napjaimat végig élnem, mintha földönfutó volnék, mintha semmi közöm se lenne

ehhez a földhöz, amely pedig az én véreimből is ivott.

— Hát ki maga, öreg?

— En Konez József, Boeckay-husár vagyok. A szabadságharcot Klapka tábornok seregében küzdöttem végig és mindig vitézül harcoltam. A hazámért tettem és a mai fiatal-ság szabadságáért. Ötször ütöttem sebet rajtam az ellenség golyói, de sohasem riadtam vissza. Ott voltam Komárom ostrománál és 1849. július 11-én, amikor már körül voltunk zárva, rám esett a dicső sors, hogy levelet csempész-szek ki a várból az ellenség ostromló táborán keresztül Leiningen Károly gróf tábornoknak. Sikerült is kijutnom a várból, árutakon keresztül törtem az ellenség serein, de már elkéstem. Leiningen tábornok elvonult Komárom vidéké-ről. Utána iramodtam, mert fontos volt az üzenet. Segítség kellett a várban szorultaknak. Napokig gyalog, lovon, étlen, szomjan, álmatlanul rohantam előre, de mire odaérkeztem, már a haza sorsa meg volt pecsételve. Elkese-redtem és kibujdostam az országból. Amikor később visszatértem, már egészen más világot találtam itt. Kores, megalkuvó nemzedék.

— Sehogysem tudtam beleilleszkedni ebbe a kerethe és bár iskolázott ember voltam, nem vitt rá a lelkem, hogy az osztrák császár szol-gálatába álljak. Két fiam van, azokkal is meg-szakítottam minden érintkezést, mert azok be-hódoltak és megalkudtak. Az egyik fiam pos-tafőtiszt, jó sorom lehetne nála, de nem bírom nézni, hogy Konez József fia tétlenül türi Kos-suth Lajos országának pusztítását és elönt az indulat, amikor elgondolom, hogy mi sok ezren azért ontottuk a vérünket, hogy fiaink, uno-káink labancok legyenek.

— Azt mondják, hogy izgága természetű vagyok. Nem igaz. Csak a szabadság, a függetlenség szeretete lángol a szívemben. Es tesék megmondani most, tanácsos ur, én okoztam-e a botrányt, vagy nem nagyobb bot-rány-e az, hogy egy szabadságharcosnak, aki a haza védelmében öt sebet kapott, koldulni kelljen. Nem hitvány-e az a nemzet, amely megelégedzik régi vitézeiről, nem törődik velük és nyomorultul pusztulni hagyja? Ezt kiabál-tam ki a világba! Hallják meg a mai léha ifjak az öreg 48-as panaszát és érezzék szí-vükben a lelkiismeret mardosását!

Nagy felindulással beszélt az aggastyán, de nem segített a sorsán. A tanácsos botrány-okozásért elítélte. Az öreg szemében két köny-csepp jelent meg és nagy lemondással szólott:

— Nem baj. Araden 18 vértanút végeztek ki a ...! En is elszöndehetem ettől a hálát-lan nemzedéktől ezt a sorsot.

És amikor a megható aktust láttam, hogy az agg szabadságharcos mögött bezárul a ri-deg rendőrségi cella vasajtaja, eszembe jutott Gárdonyi Géza költeménye:

Ez öreg bácsinak fiatal korába,
Gyuladt ki nagy lánggal az ország határa,
S dőlt rák a sok gyilkos, rabló, vad haramja;
Fejükre megkondult a halál harangja.
A bazát menteni előállt a bátor,
S hej, sok mező ivott piros vérharmatot ...
Ha öreg honvéddel találkozol bárhol,
Emeld meg fiacskám szépen a kalapod.

Dehogy fogadják meg a fiatalok a költő szavát!

akadályozza s bizonyára elfordul ettől a veszedelmes politikától a választóknak az a töredéke is, a melyre ennek a politikának hirdetői eddig számíthattak. A rombolásból, a rombolók kártevéseiből ép elég volt; a nép módot akar adni a munkára, a melynek viszont legsürgősebb dolga, hogy a közelmúltnak még helyrehozható hibáin és botlásain segítsen.

Tisza és a miniszterek nyilatkozatai.

Béke a kormány tagjai között. — Támadás Justhék ellen. — Mikor lesznek a választások?

Távirati tudósítás.

Arad, április 25.

Egy hírlapíró tegnap felkereste üdülőhelyén *Khuen-Héderváry* miniszterelnököt, aki több figyelemre méltó nyilatkozatot tett, többek között a választások idejéről is.

Tisza szatmári beszéde.

A szatmári munkapárt tegnap tartotta alakuló gyűlését. Az ünnepélyes alkalom Tisza István grófot a városba vonzotta. Nagy és lelkes tömeg várta, az üdvözlő beszédet Visky Károly nyugalmazott kuriai bíró mondotta. A gróf rövid válasza után hosszú menetben, amely előtt hetven tagu bandérium lovagolt, a Pannónia-szállodába vonultak, ahol lakoma volt. Utána Tisza a központi munkapárt nagy küldöttségét, továbbá Ugocsa, Bereg és Máramaros megye küldöttségeit fogadta. A gyűlés négy órakor, mintegy kétezer ember jelenlétében kezdődött s mindvégig nyugodt hangulatban folyt le. Az ünnepi szónok, Tisza István, hatalmas beszédét azzal kezdte, hogy erősen a Justh-pártnak támadt.

— Ha az ember figyelemmel kíséri a Justh-párt működését, — mondta — akkor már szülőfokát igen visszataszító személyes torzalkodásban, a függetlenségi párt akkori vezetőse elleni intrikákban találja meg. Ez a párt születése percétől fogva a többség elleni fellázadás, a parlament lehetetlenné tételének álláspontjára helyezkedett. Ez sodorta oda a mult kormányt, hogy kétségbeesve kereste az önfeláldozó embert, a ki a kormányzást átvegye. Ebben a kényszerhelyzetben vette át a jelenlegi miniszterelnök ur az ország kormányzatát. A Justh párt az első perctől fogva a legkiméletlenebb személyi támadásokkal magyar hazafiságát támadta meg. Tetézte ezt az eljárást a magyar nemzet esküdt ellenségeivel, idegen ajku polgártársaink leghazafiatlanabb és legagresszívabb részeivel és csoportjaival való nyílt szövetekezéssel és feltette rá a koronát a március 21-iki merénylettel. Uraim! Az elmúlt időnek egy nagy tanulsága és egy nagy eredménye az, hogy az álmaknak, az illúzióknak nem a hatalmon levő magyar emberek gonoszsága vagy hazafiatlansága állotta útját, hanem a tények kérielhetetlen logikája, a világtörténelmi nagy erőviszonyok; és egy nagy másik eredménye az, hogy a legutóbbi évek történelme kell, hogy egy nagy ellentétet sörpörjön el a magyar nemzet közéletéből, azt az ellentétet, amelyben az 1867-et szembeállították az 1848-al. Ezt is a Justh-féle parlamenti anarkia tette, amely leakar rombolni mindent, lehetetlenné akar tenni mindent, sárba akarja rántani a nemzet legszentebb kincsét, csak hogy pártérdekeit kielégítse. Ezzel a merénylettel szembe kell helyezkedni

minden bűncselekedet magyar embernek! Legyenek meggyőződve róla, a magyar nemzet oly ünnepélyes pillanat előtt áll, hogy leadandó szavazata hosszú időre fog dönteni a nemzet sorsáról. A könnyelműségnek elmúlt esztendei csak azért multak el baj nélkül rólunk, mert az Uristen kegyelme még mindig őrködik felettünk. De most igen közel állunk a katasztrófához, egy hajszálon függ a nemzet sorsa. (Oriási taps, éljenzés.)

Tisza nagyhatású beszéde után a határozati javaslatot egyhanguan elfogadták, miután Farkas Antal mondott Tiszának köszönetet. Utána még Keresztásgy Lajos beszélt.

Este fél 8 órakor a szatmári Pannónia szállóban Tisza István gróf tiszteletére 500 terítékű banket volt. A banketen az első felköszöntőt Keresztásgy Lajos, a munkapárt képviselő-jelöltje mondotta Tisza István grófra. Utána Fechter János gimnáziumi tanár szólalt fel, ki szintén Tisza István grófra emelte poharát. Ezután Tisza István gróf emelkedett szólásra és a következő beszédet mondotta:

— Tisztelt uraim! Abban az ékesen hangzó beszédben, amelyet az imént halottunk, t. szónokunk sok egyéb tulzó dicséret között, amelyvel elhalmozni szives volt, azt is mondotta, hogy „én vagyok az igazság, az út és az élet.” (Ugy van! Ugy van!) Engedjenek meg uraim, de nincs így! Higgyék meg, mindenki, aki elméjében gondolkodik a lét és az élet problémái felett, tudja, hogy az egyes ember végtelen csekély, gyarló, törekény parányi mivoltából kell, hogy kiinduljon és oda kell, hogy térjen vissza. Higgyék meg, hogy egyes embernek értéke, szerepe és haszna nemzetek sorsának intézésében elenyészően csekély. Egyes ember csak akkor érhet valamit, ha a maga egyéniségét éltető nagy igazságok szolgálatába áll, ha felolvad egészen nagy, éltető, igaz eszmékben. Mert akkor erőt nyer azoktól az igazságoktól, azoktól a felsőbb lényektől, kiknek szolgálatában áll. És ezért, ha tiltakoznom kell is az ellen, hogy én volnék az igazság, az út és az élet, azt igenis vállalom és állom, hogy az, amit mondok, az az igazság, (Hosszas éljenzés és taps.) amit hirdetek, az az út a boldogulás, a nemzeti erősödés, a nemzeti nagyság, a nemzeti igazi függetlenség útja, és az, amit hirdetek, az élet, a pezsgő, üdítő, erőt adó, megfiatalító, igazi élet, amelyre ezt a nemzetet mákonyos álmából fel kell ébreszteni. (Hosszas éljenzés és taps.) Tisztelt uraim! Abban a szerenésben részesültem a mult napokban, hogy alkalmam volt beszélgetni a ma élő emberek egyik legkiválóbbikával és legérdekesebbikével, aki a tengeren túlról nézve bennünket, mégis sok tekintetben meglepett élelítésével, amelyvel reánézve talán idegen viszonyaink között is annyszor fejté találta a szöveget. És ha nem mondom is azt, hogy tanultam egy igazságot tőle, mert élt és él az a lelkeben, de frappáns kifejezését hallattam egy igazságnak, amidőn azt mondotta nekem: „Egyesek és nemzetek csak akkor érnek valamit, ha vannak ideáljaik. De férfiakhoz és férfias nemzetekhez csak a megvalósítható ideálok illenek.” (Ugy van! Ugy van!) És az igazi idealizmus nem az álmodozásban és frázisokban, de a megvalósítható ideáloknak megvalósítására törekvő, önzetlen cselekvésben áll. És uraim, egy nagy demokráta társadalom nagy vezérének ezt az aranymondását írjuk fel zászlónkra. Igenis, legyenek ideáljaink, de megvalósítható ideáljaink és azok szolgálatát ne a jelszavak, ne a szép beszédek, de a cselekvés terén keressük és akkor a nemzet boldogulni fog. Adja Isten, hogy úgy legyen. (Hosszantartó éljenzés.)

Ezután Hans Jenő dr. gimnáziumi tanár Keresztásgy Lajosra emelte poharát, majd László Mihály, Vajay Károly dr. polgármester és Helmeoz dr. ügyvéd mondtak pohárköszöntőket. Este 10 óráig együtt volt a társaság, ekkor Tisza István gróf és a kíséretében lévő hívei visszautaztak Budapestre.

Székely és Zichy.

Két miniszter is tartott vasárnap érdekes beszédet: Székely Ferenc igazságügyminiszter és Zichy János közoktatásügyi miniszter.

Zichyt most hallották először behatóan

nyilatkozni. A katolikus autonómia mellett nyilatkozott ugyan, de kijelentette, hogy az 1848. XX. t.-cikket is megfogja valósítani. Fel-tűnést fog kelteni azonban az a kijelentése, hogy a zsidókra nem vonatkoztatható az 1848. XX. t.-cikkben foglalt kedvezmény, mert a zsidók a törvény megalkotásakor még nem voltak bevett vallásfelekezet. Őket az országos izr. iskolaalap bővítésével fogja ezért kárpótolni.

Az igazságügyminiszter a budapest-ferencvárosi munkapárt alakulásán a román szerződésről beszélt a leghosszasabban. Mindkét miniszter nyilatkozott az általános választói jogról is. Ezuttal nem volt semmi ellenmondás és mindketten a nemzeti szempontok figyelembevételével megalkotandó általános választói jog hívének vallották magukat.

A két miniszteri beszédéről ezt jelentik:

Zichy János gróf Egerben.

Zichy Jánost óriási közönség várta Egerben. Samassa érsek Szmrécsányi püspököt küldte elébe, aki meghívta őt az érseki palotába. A választógyűlésen is nagy tömeg vett részt és csak egy-két alkalommal volt kisebb rendzavarás. A minisztert egyébként nyugodtan hallgatták.

Zichy János beszédében előbb a közjogi alapok különböző részeivel foglalkozott. Majd a kormány és a maga programjának ismertetésére tért át.

A kormány programjában kimondotta az általános választási jognak elvét. Kimondotta azon megállapodás alapján, hogy azt úgy akarja létesíteni, hogy a magyar nemzetnek szupremáciája, a magyar nemzetnek befolyása azáltal biztosítva maradjon. És ez a helyes. Azt vetik a kormány szemére, hogy e tekintetben nem jön kész programmal. Hát bocsánatot kérek, mikor a koalíció magáévá tette az általános választói jog megvalósítását, az akkori belügyminiszternek is évekig volt szüksége, míg kidolgozta részleteiben a maga javaslatát. Nekünk, akik új viszonyok közé kerülünk, akik új alakulás előtt állunk, kötelességünk ebből kifolyólag rekonszideráció tárgyává tenni ezt a javaslatot, nekünk is időre van szükségünk, hogy kidolgozzuk részleteiben is azon elveket, melyeken e törvény nyugodni fog. Nem arról van szó, hogy nincsenek egy-egyes elvek. Az elvek meg vannak állapítva, csak a részletekkel nem vagyunk még tisztában. A saját tárcája ügyeiről ezeket mondotta:

— Mindenekelőtt egy nagy mulasztást kell jóvátennünk, pótolni egy nagy hiányt és ez a katolikus autonómiának létrehozása, amelyhez a katolikusoknak feltétlenül joguk van, nekem pedig, aki életem legszebb részét, nem szégyenlem bevallani, ép a katolikus társadalmi ügyek szolgálatának szenteltem, mert meggyőződésem az volt és lesz, hogy csak erkölcsös társadalom bír erővel és hatalommal arra, hogy támasza legyen az államnak, nekem kétszeresen és százszorosan komoly kötelességem, hogy a katolikusoknak ezen jogai kielégítését nyerjenek. Az 1848. XX. t.-c.-ben lefektetett irányelvek szerint és értelmében a protestánsok érdekeiről is gondoskodni akarok, épúgy, mint minden más felekezet érdeke szívemhez lesz nőve.

A multkor felvetették valahol azt a kérdést, vajjon az 1848. év XX. t.-c. vonatkozik-e az izraelita vallásfelekezetekre is. Hát ez a törvény azért nem vonatkozhat az izraelitákra, mert ők 1848-ban nem foglaltak helyet a bevett vallásfelekezetek közt. Amde eltekintve ettől, kétségtelen, hogy az izraeliták joggal tartanak igényt a kormány által való segélyezésre és ezt a segélyezést épen én a legnagyobb mértékben nemcsak lehetővé akarom tenni, hanem állandóan fokozni is, sőt mi több, az orosz izraelita iskola-alap fokozatos segélyezését is anyagi viszonyainknak megfelelően megvalósítani óhajtom.

Kifejtette iskolaügyi programját is, a melynek gerince a felekezeti iskola fenntartása.

Végül Justhékát hibáztatta, a kik az ellenpárttól nem akarják elismerni, hogy jó hazafiakkal van tele.

Az igazságügyminiszter beszéde.

Székely Ferenc igazságügyi miniszter a ferencvárosi munkapárt alakuló és jelölő gyűlésén mondott beszédet.

A gyűlést Helvey Tivadar dr. nyitotta meg, a kinek javaslatára a párt Jakabffy építész (a belügyi államtitkár fivérét) jelölte.

Székely Ferenc igazságügyminiszter örömet fejezte ki a párt megalakulásán, majd megindokolta a kormány álláspontját.

— Állásfoglalásunkat — ugymond — jelentékenyen megkönnyítette az a jellegzetes tény, hogy a függetlenségi párt négy éven át többségben volt az országgyűlésen és három tagjával is képviselve volt a kormányban a nélkül, hogy a 67-es alapon bármit is változtatott volna. Hiába bivatkoznak a koalíció többi pártjaira, avagy az uralkodói akaratra, ennek az ellentmondásnak leplezése a vége. Ha valóban csak ilyen természetű külső akadályokkal állottak volna szemközt, akkor e kérdések körül valamelyes küzdelemnek mégis ki kellett volna fejlődnie.

Behatóan foglalkozott ezután a román szerződésről, majd a választói reformról, amelyről a következőket mondotta:

— A választójog reformja nálunk szerencsés időben, mert már elég jókor, de szerencsétlen viszonyok között került napirendre. Ezek a szerencsétlen viszonyok tették lehetővé a reform ellenségeinek, hogy azt nemzetellenes merényletnek, az ország meggyilkolásának tűntessék fel. A javaslat, amelyet a kormány a választójog tárgyában az országgyűlés elé fog terjeszteni, bizonyosan meg fog felelni az általános választójog minden demokratikus követelményeinek.

Végül cáfolta, hogy a kormányban ellentétek volnának és kérte a közvélemény támogatását.

Khuen a kormány egyetértéséről és a választásokról.

Egy újságíró felkerestem a Semmeringen üdülő miniszterelnököt és meginterjuvolta az általános politikai helyzetre vonatkozólag.

Az első kérdésre a miniszterelnök ezt felelte:

— Azt kérde, hogy vagyok. Mondhatom, nagyon jól érzem magamat. A nyugalom igen jól tesz.

Arra a kérdésre, hogy igaz-e Székely igazságügyminiszter távozása, így válaszolt:

— Hallom, folyton azt írják az ellenzéki lapok, hogy Székely kilép a kabinetből. Őszintén örülök, hogy ellenfeleink ezzel a jelentéktelen fegyverrel támadnak bennünket. Mondhatom, sehase volt még kormány, amely úgy egyetértett volna, mint a mienk. Mondhatom, dühöng az egyetértés.

Nem igaz, hogy Székely visszavonul, az sem igaz, hogy én Lukácsessel nem beszélnek. Most, amikor Bécsben voltam, egy óráig beszélgettünk és erősen kapacitáltam, hogy jöjjön ide a Semmeringre. Ami magát a pártot illeti, hát természetes, hogy vannak apró surlódások, torzalkodások ott, ahol százféle érdek akar érvényesülni.

— Számít-e a kormány többségre a választásoknál, kérdezte az újságíró.

— Ami a választásokat illeti, feltétlenül számítok többségre, csak az lehet a kérdés, mekkora lesz ez a többség. Biztosan tudom, hogy Budapesten, sőt Bécsben is fogadásokat kötöttek arra nézve, hogy mekkora lesz a többségünk.

— Mikor lesznek a választások?

— A választások elrendelésére május közepe táján kerül a sor, a választások június első hetében kezdődnek. Hogy ő felsége a választások alatt Budapesten marad-e, nem hiszem. Ő felsége május első hetében jön Budapestre és néhány hétig marad ott. Ha jó idő lesz, kimegy Gödöllőre is.

Megkérdeztem a választójogra vonatkozólag, a miniszterelnök így felelt:

— Ami az elvi kérdéseket illeti, rólam tudják, hogy feltétlenül hiva vagyok a választójogi reformnak. Nem tudom mire való az a sürgetés. Semmi értelme nincsen. Nem tudom, hogy a reform hívei vagy ellenzői sürgetik-e, de akik folyton előtérbe helyezik, csak zavarokat akarnak csinálni. Hiva vagyok a választói reformnak, de mondhatom, hogy most nem lehet keresztülvinni. Ez a kérdés egyelőre nem aktuális. Legjobb esetben két esztendő múlva kerül rá a sor. Hogy álláspontom találkozik-e gróf Tiszáéval? Feltétlenül remélem!

Végül kijelentette, hogy Justhék támadásaira nem fog reagálni.

Hieronymi — Csongrád jelöltje.

Budapestről jelentik: Csongrád város 120 tagu küldöttsége tisztelt ma Heinrich közjegyző vezetése alatt a kereskedelemügyi miniszternél, akit a jelöltség elfogadására kért fel. Hieronymi válaszában ezeket mondta:

— Csongrád választókerülete tartozik nekem köszönettel, — ezt mondta az igen tisztelt szónok ur. — Nos, megfordítva áll a dolog. Én köszönöm meg, hogy szívesek voltak rám gondolni. Tudom, hogy a magyar ember nagyon lelkesül azokért az ideálokért, amelyek minden magyar ember szívében élnek, hogy hazáját szabadnak, függetlennek lássa, de azt is tudom, hogy a magyar embernek mefontolt józan esze van, hogy ha látja, hogy az út, amelyen megindult nem célra vezet, visszatér arra az útra, amely a mi hazánkban egyedül célra vezet. Örömmel vettem, hogy Csongrád városa, amelyet most, az utóbbi időben nem igen láttam, de ahol nagyon sokszor megfordultam az árvizes esztendőben, hogy Csongrád városa ebben a mi nehéz küzdelemben önként jelentkezett. Szívesen megyek az urakkal a harcba azért az ügyért, amely a nemzet igaz ügye.

A miniszter ezután bemutattatta magának a küldöttség tagjait. Este a miniszter vacsorát adott, amelyen Székely és Hazai miniszterek is résztvettek.

Választási mozgalmak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 25.

A temesmegyei függetlenségi párt tegnap közgyűlést tartott, amelyen foglalkoztak többek között az ujaradi kerülettel is.

Brettner Ernő számolt be az ujaradi kerületben tapasztaltakról. A kerületet — ugymond — teljesen meghódították a régi liberális rezsim és a nemzetiségek. Egyetlenegy közösségben, Majláthfalván van százkilencvenhárom függetlenségi választópolgár. Ezek azonban sem Kossuth-, sem Justh-párti jelöltet nem akarnak, hanem egy a régi függetlenségi programmal fellépő jelöltet kívánnak. A kerületet nemcsak a románok, hanem a pángermánok is bekerítették. A pángermán eszmék különösen Rétháton harapódnak el, ahova Örendi lapja harmine példányban jár és a választók itt annyira át vannak itatva a nemzetiségi elvektől, hogy büszkén vallják:

— Wir sind Deutsch-Nationale!

Nemzetiségi dolgokban valóságos fehér lapot kívánnak. Függetlenségi jelöltnek tehát nincs kilátása a megválasztására. Legfeljebb az kecskéthetne a győzelemnek némi reményével, hogy a kerületben két munkapárti jelölt van. Harmadiknak ott nincs semmi kilátása.

A battonyai kerületben nincs munkapárti jelölt; tudvalevőleg Spilka Antalt, a hódmezővásárhelyi volt főispánt akarták ezzel a programmal megválasztatni. Spilka Antal ma — mint nekünk jelentik — családi okokból visszalépett a jelöltségtől. Három jelölt azért még is maradt. Vertán Etele, a függetlenségi és 48-as párt jelöltje, Babó Zoltán, a Kossuth-párté, Kormányos Benő dr. szocialista.

A nagyváradai függetlenségi párt Glac Antal nyugalmazott főispánt jelölte Kossuth-párti programmal. Glac, aki battonyai földbirtokos, érdekes nyilatkozatot tett a jelöltségre vonatkozólag:

— Nagy örömmel vállalom a jelölést — mondotta — hiszen Nagyváradhoz elválhatlanul ezer meg ezer kedves kötelék fűz engem. Fellépek szabadelvű, demokrata programmal az általános titkos egyenlő választó jog alapján. A Kossuth-pártnak tagja, hiva vagyok a függetlenségi eszmékhez, a függetlenségi programhoz teljes lelkesedéssel ragaszkodom és azért elszántan kívánok küzdeni.

Soborszinban vasárnap délután Goldis László, a radnai kerület nemzeti párti jelöltje programbeszédet mondott igen nagy számban összegyűlt hallgatóság előtt. A jelölt beszédét tetszéssel fogadták. Vlád Aurél is mondott beszédet és a Goldis támogatására megjelentek közül Zsivolecsu Prokop radnai esperes, továbbá Lazarescu Miklós világosi földesgazda is felszóltak. A gyűlés lefolyását semmisem zavarta meg.

Kiszindján vasárnap délután Popa György dr., a jászashelyi kerület nemzeti párti jelöltje elmondotta programbeszédét.

Torda: Vertán Endre volt képviselő a Kossuth párt jelöltje. Eddig nincs ellenje jelöltje.

Zsolna: Kálmán Gusztáv államtitkár vasárnap Rajecen programbeszédet mondott.

Igló: Igló város, valamint a környék választópolgársága képviselőjévé újból és egyhangulag Hieronymi Károly kereskedelmi minisztert jelölték.

Zombolya: Apponyi Albert gróf vasárnap délelőtt Hódgyula támogatására hosszabb beszédet mondott. Apponyi Albert gróf dr. Schira, a nagykomlói választókerület jelöltjének támogatására Garbácsra és Kiskomlóra, majd innen Baross János támogatására Lovrinba utazik.

Tenke: A függetlenségi párt a kerület képviselőjévé Gaál Endre dr. budapesti gyógyszerész jelölte pártunkivüli függetlenségi programmal.

Szaks: A kerület képviselőjévé Jeszenszky Andor földbirtokost jelölték munkapárti programmal.

Kisbecskerek: A kisgazdák Magory Lajos kisgazdát jelölik Justh párti programmal.

Kecskemét: A munkapárt a kecskeméti alsókerület képviselőjévé Nemeskéri Kiss Pált jelölte, akit május 1-én küldöttségileg keresnek fel Budapesten.

Keszthely: Batthyány József gróf volt Justh-párti a jelöltséget nem fogadta el.

Zólyom: Skrovina Mátyás polgármestert jelölték nemzeti munkapárti programmal.

Nagybecskerek: Rohonyi Gyula igazságügyi államtitkár, a kerület munkapárti jelöltje vasárnap programbeszédet mondott, amelyet lapunk vezérhelyén méltatunk.

A várali kerület kisgazdái és kisiparosai Lukács János fővárosi vendéglőst kérték fel képviselőjelöltnek. A budapesti vendéglősök és korcsmárosok tegnap Lukács tiszteletére gyűlést tartottak az Orient-szállóban. A gyűlésen kimondották, hogy minden erejükből azon lesznek, hogy kartásuk jelöltségét támogassák.

Budapest: Tegnap délelőtt tizenegy órakor mondotta el programbeszédjét Berzeviczy Albert, a főváros II. kerületének munkapárti jelöltje. A budai Vigadó nagyterme teljesen megtelt közönséggel, a kormányt Hieronymi Károly és Hazai Samu képviselte. Berzeviczy előbb az ellenpárt bizonyos személtves támadásai ellen tiltakozik, majd kijelenti, hogy az ország boldogulását csak a 67 jelében látja. Utána Hieronymi Károly szólalt fel.

Németbogsánból jelentik: Kristóffy Józsefnek nincs ellenjelöltje és nem is fognak vele szemben ellenjelöltet állítani, mert meg egyezés jött létre a románokkal, akik lemondtak arról, hogy jelöltet állítsanak. Kristóffynak a munkapárt sem állít ellenjelöltet.

Facsetről jelentik: Megállapodás történt, hogy a románok nem állítanak Nemess Zsigmond dr.-nak ellenjelöltet. A Justh-párti programmal fellépett Hajdu Frigyes dr.-nak ellenpárti csekély pártja van és Nemess dr. megválasztatása biztosítottnak tekinthető.

Békésről jelentik: A békési munkapárt jelöltje, Ivánka Oszkár visszalépett. A község lakossága Kecskeméthy Ferenc függetlenségi

jelöltnek ellenjelöltet szeretne állítani s meg akarták nyerni Wenckheim László gróft. Vagy ezer ember vonult a gróf kastélya elé és éljeneztek. A gróf a tüntetés zajára kijött a nép közé s a váratlan tüntetés hatása alatt kissé elfogulva köszöntö meg a békési népek azt a szeretetét és rokonszenvét, amellyel irányában viseltetik, de kijelentette, hogy a békési nép kívánságának nem tehet eleget, mert ő a kiesjenői választókerületben vállalt jelöltséget s kötelező ígéretet tett, hogy ebben a kerületben vállalja el a mandátumot megválasztása esetén. A békési nép sehogysem elégedett meg ezzel a nyílt válasszal s szinte kötetlenül kezdte a gróftól, hogy a jelöltséget vállalja el s mikor a gróf kastélyába visszavonult, a tömeg nagy lelkesedéssel, körülbelül félóránig még tüntetett a gróf mellett s csak nagy nehezen oszlott szét.

Oroszházáról jelentik: A 48-as Kossuth-párt alakuló ülése Veres Józsefet, a kerület volt képviselőjét kiáltotta ki jelöltnek, aki azonban a jelöltséget nem fogadta el. Ezután Berthoty Károly ügyésznek ajánlották fel a jelöltséget, aki meggondolási időt kért.

Vérengző egyetemi hallgatók.

Klerikálisok és szabadgondolkodók harca

— Fővárosi tudósítónk telefonjelentése. —

Arad, április 25.

Ami ma délután történt a budapesti tudományegyetemen, arra már évek óta nem volt példa. A Marczali-ügyből kifolyólag az egyetemi hallgatók két pártjának tagjai véresre verték egymást és a tudomány csarnokának környéke valósággal csataterre alakult át.

A harc részletei ezek:

Ma délelőtt elterjedt már annak a híre, hogy Marczali Henrik, akit a legutóbbi Singer botrány miatt a klerikális egyetemi hallgatók valósággal üldöznek, ma délután előadást tart a Sándor-utcában, a régi parlamenti épületben, a bölcsészeti fakultáson. A klerikális ifjak elhatározták, hogy az előadást megakadályozzák. Ezt megtudták a szabadgondolkodó Gallilei-kör tagjai és erősen készülődtek arra, hogy ellensúlyozzák a támadást. Kora délelőtt rengeteg egyetemi hallgató lepte el a Sándor-utcat és környékét. Ezt látva, a dékán arra kérte Marczalit, hogy ne tartsa meg előadását. Ennek kihirdetése után az épületen kívül maradt klerikális ifjak zajosan abszurgáltak, majd a palotából kijövő Gallilei-körbelieket megtámadták és antiszemita tüntetést rendeztek.

A szóharc után tettelegességre került a sor és egész csomó bevett koponyájú diák véresen fetrengett a kövezeten. A Marczali ellenségei ezután a Kaplony-utcai egyetemhez tódultak, amelynek ajtaját zárva találták. Erre a kaput bevették és az épületbe hatoltak. Az volt a tervük, hogy a rektort kérni fogják: fenyítse meg a Gallilei-kör tagjait, azonban utóbb e szándékuktól eltértek. Amikor folytonos kiáltások között az egyetemet elhagyták, az utcán szemben találták magukat a Gallilei-kör tagjaival. Ekkor újból véres összetűzés keletkezett és több egyetemi hallgató eszméletlenül terült el a földön a botlítások következtében. Amikor a harc véget ért, a csapatok szétváltak. Egy Gallilei-köri tagnak az az ötlete támadt, hogy bekegyelmezzen az ellentáborba. Át is ment, de vesztére, mert úgy megverték, hogy a mentőknek kellett elszállítani.

A Gallilei-köri tagok elhatározták, hogy holnap a szociálistákkal szövetkeznek és Marczali előadása után véres elégtételt szereznek támadóiknak.

MEGVERT CSÁBITÓ.

Boszu az uri leányért.

Távíratí tudósítás.

Arad, április 25

A szegény Krasznay Irén szomorú szenciációja volt szombaton délután Budapesten a szóbeszéd tárgya. Az eset, amelyről mi is írunk, általános feltűnést keltett s rögtön olyan megtorlást szült, amely némileg az amerikaiak kedvenc népboszujára, a lincse emlékeztet. Sárossy Andor, a Királysínház fiatal, atlétai természetű színésze egy kávéházban elolvasta a cikket s annyira felindult, hogy rögtön megtorlásra határozta el magát.

Megírtuk ugyanis, hogy Krasznay Irén édesanyjának, aki leánya csábitója ellen feljelentést tett, tudomására adták, hogy Matisz Imre cselekedete gazság ugyan, de erre nincs paragrafus.

Sárossy Andor egy barátjával a kávéházból egyenesen Eisner Dániel üzletébe ment, a Rákóczi ut és Kazinczy utca sarkára, ahol Matisz segéd.

— Ön az a Matisz? — kérdezte tőle, — a ki tönkre tette a szegény Krasznay Irént? és ezzel máris két pofont rakott az arcára.

Matisz kifutott az utcára, Sárossy utána, hirtelen csődület támadt s mindenki azt kérdezte, hogy mi történt? Már ösmerték a történetet s Matisz ellen fordultak.

— Ez az anyáért! — szölt Sárossy és le-sujtott...

— Éljen! — zugott a nép.

— Ez a gyerekért! — szölt a színész s Matiszon egy újabb pof csattant el.

— Éljen! — harsogott újra a kórus.

— Ez a leányért! — volt a legújabb pof bevezetése...

— Hogy volt! — kiáltotta a nép, s a színész, sikerén felbuzdulva, természetesen bőven ismételt. Ekkor már megjelent a rendőr is, felvonultak a mentők is, s lassanként elült a csatazaj. De az mindenesetre példátlan dolog, hogy valakit egy újságíróknak való felindultság okán felpofozzanak és hogy ez közmegegyezést keltsen.

— Ugy-e? Mégis van paragrafus! szölt Sárossy és eltávozott.

Egy újságíró a mai nap folyamán fölkereste a szomorú eset hőseit.

Sárossy Andor.

— Egy földolirtokos barátommal — mesélte Sárossy — a kávéházban olvastuk a cikket. Végzetlenül megrendített bennünket a szegény lány esete, annyira, hogy elhatároztuk, hogy boszút állunk. Elmentünk Eisner üzletébe, megkérdeztük, melyik a Matisz — és történt, ami történt. Szé én, se barátom nem bánjuk, hogy így esett. Szívesen fizetjük az ötven koronát a járásbírósnál. Meg kellett mutatni, ha írva nincs is, de jogszokás utján mégis van paragrafus!

Matisz Imre.

Szép ember, az ugynevezett kereskedősegéd szépség-típus. Főnöke a következőket mondta róla:

— Épen tegnap történt, hogy két urinó jött az üzletembe, akiket Matisz szolgált ki. Mielőtt eltávoztak volna, megkérdezték az inastól, hogy ugyan kicsoda ez a szép segéd és hol lakik? A nap folyamán pedig többször visszatértek, hogy beszélhessenek vele.

A szép Matisz a Garai-utcában lakik fiatal feleségével, Jeszenszky Ilonával. Két hét előtt volt az esküvőjük. Egy két éves kis fiuk van.

— En nem tudom, mit akarnak tőlem?

— szölt Matisz. Szeretnek a nők. Irén is be-

lém szeretett hat év előtt és végtére én se vagyok fából. Később azonban szakítottam vele és higgye el, uram, nagyon megutáltam, mikor minden untalan botrányokat rendezett nekem. Ilyenkor, hogy elcsitítsam, vissza-visszatértem hozzá, de néhány hónappal ezelőtt végleg elhagytam, — összeesküdve nem voltunk, ugyan miért ne tehettem volna? — és feleségül vettem Jeszenszky Ilona színésznőt. Pénteken azután olyan botrányt csinált az üzletben, hogy kénytelen voltam rendőrökkel a kapitányságra vitetni. Azt hallom, most a Lipótmezőre vitték.

— Ez azonban nem igaz; csak az újságok találták ki! — tette hozzá felesége.

Az anyja

A Lónyay-utcában, ütött-kopott egyemeletes ház rozoga folyosóján lakik Irén anyja, özv. Krasznay Jánosné.

Mikor megtudta, hogy Irén után érdeklődöm, könnyes szemmel, reszkető ajakkal mesélte el, mint lett a leánya egy lelkiismeretlen ember áldozata. Öt gyermeke van és nem tud megélni a kis nyugdíjból, a mit férjaután kap, a ki főhadnagy volt. Kártyát vet hát, hogy fentartsa a családját Irén hat évvel ezelőtt ismerkedett meg Matiszszal. Titokban sétálgattak; egy napon — úgy mondta — kirándulást tett vele, „valami szagos zsebkendővel elkábitotta” és így, a leány öntudatán kívül megtörtént a szerencsétlenség.

— Hogy ámitgatta, hogy feleségül veszi! — sirt az öregasszony. — Mindig azt mondta a leányomnak, csak szerezzon magának sok szép selyemruhát, csipkét, hogy annál szebb legyen!

Egyszer meg avval lepte meg: „Tudok egy házat a Belvárosban: ott sok pénzt kereshetsz, selyemre, ékszerre, ha sok ilyen holmi van, feleségül is vennék.” Három nővel volt viszonya egyszerre ennek a fiúnak, — kettőtől gyereke is született. Február 4 én revolvért fogott Irénre, a ki szegény, úgy könyörgött neki, hogy ne bántsa. De mi életveszélyes fenyegetés címén feljelentettük őt, már a tárgyalás is ki volt tűzve és Matisz addig könyörgött nekünk, hogy visszavontuk a feljelentést.

Mult pénteken levélben kérte a lányomat az üzlet elé, ahol kijelentette neki, hogy már más nőt vett feleségül. Irén rimázkodott neki, hogy ne hagyja el és Matisz ur úgy hálálta meg a hat éves hűséget, hogy rendőrrel vitte be a lányomat. Szegény Irén, folyton hajtogatta: mit bántanak, nem loptam én semmit. Csak bekísérték a kapitányságra, ahol a rendőrorvos kijelentette róla, hogy elmebeteg. Még ott is folyton csókolgatta szegény a Matisz arképét, amit a nyakláncán hord egy kis medallionban.

Látogatás a tébolydában.

Délután félnégy órakor a tébolydában egy újságíró fölkereste Krasznay Irént. Látogatási óra van. Szolgálatkészen kalauzol az ügyelet orvos. Nyájas ábrázatok fogadják, barátságos köszöntések üdvözlnek mindenünnen. A női betegek közös osztályán harsány, éles kiáltás állít meg utunkon:

— Jó napot, doktor ur!

Figyelmeztetett az orvos:

— Ez Krasznay Irén.

Világos kendővel van átkötve a feje, kékhabos ruhájában, sápadt arcával, szelíd, szomorú szemével olyan, mint egy olasz kép.

— Doktor ur, édes doktor ur, mikor látta az Imrét? Mondja, mikor látta az Imrét? Ugy-e, Imre szeret még engem? Édes doktor ur, tegyenek át a megfigyelőbe, ott van egy ápolónő, aki szeret engem, osszanak be hozzá. Most kérem, doktor ur, most eszemnél vagyok,

higgye el, — egy óra múlva talán ismét nem lesznek eszemnél!

És a fejéhez kap, rázza magát és sir, sir...

A szép Matisz Imre pedig holnap tovább is kiszolgálja a finom uri hblgyeket.

Véres tüntetés Apponyi ellen

Támadás Temesvárott. — Harc a püspöki palota előtt.

Távirati tudósítás.

Arad, április 25.

Brutális merényletek színhelyévé alacsonyították le tegnap Temesvárt. A rendőrség lagymatag eljárása lehetővé tett olyan szégyenletes támadást, amelyet minden jóízű ember szégyenkezve fog emlegetni még évek múlva is. Ha így folyik tovább a dolog, úgy Temesvár városa a romboló terrorizmus közprédája lesz. Apponyi Albert gróf ellen irányult a támadás.

Tudósításunk a sajnálatos eseményről a következő:

A fogadtatás.

Vasárnap este nyolc óra tíz perckor érkezett az Apponyi Albert grófot és kíséretét hozó lovrini vonat a Temes józsefvárosi pályaudvarra. Apponyi Lovrinból jött, ahol politikai gyűlésen vett részt. Pavlovics Milos függetlenségi polgár kivezette Apponyi Albert grófot a pályaudvar előtt várakozó kocsikhoz. Vele voltak: Baross János dr., Hódy Gyula és Steiner Ferenc volt országgyűlési képviselők. Apponyi gróf a második számú nyitott bérkocsiban foglalt helyet Steiner Ferenc oldalán.

A tüntetés.

A szociálisták vezetői előre készültek Apponyi gróf Temesvárra érkezése alkalmából rendezendő tüntetésre. Návay Lajos programbeszéde után a szociálisták valamennyien kimentek a Hunyadi ut végén fekvő nagyszentmiklósi sörösrnekba, ahol megbeszélték a tüntetés tervét. Nyolc óra tájban kisebb csoportokban az állomás felé tartottak. Körülbelül négyszáz munkás vonult fel az épülő Korona szálló és a pályaudvar közötti térségre. Rédei rendőrbiztos, látva a tömeg fenyegető magatartását és tudomást szerezve a készülődésről, a főkapitányságra telefonált rendőrökért. A rendőrség felszólítására Klinda József állomásfőnök senkit sem bocsátott a perronra, úgy, hogy az üdvözlés minden zavar nélkül mehetett végbe. Az állomás előtt összesen nyolc rendőr kísérelte meg a rend fontartását, ami Apponyi érkezéséig sikerült is. Az állomás perrenjén Réth Ottó dr. és Horovitz Alfréd dr. szocialista vezetők lesték az érkezőket és a fejleményeket. Midőn a gróf és kísérete kocsibaült és a város felé indult, hirtelen körülfogta kocsiját a tömeg. A lovakat megragadták és a hintóban ülőket ültetgetni akarták. Rédei rendőrbiztos odaugrott a kocsikhoz, kiszabadította a lovakat a szociálisták kezéből és megfordította a kocsit, mely most az ellenkező irányban, a kalapgyár felé vezető úton igyekezett a városba. A rendőrbiztos saját testével fedezte a kocsiban ülőket és több botlítás érte, míg egyik ütés a fejét érte, úgy, hogy elszédült. A kirendelt nyolc rendőr tétlenül nézte az egész jelenetet.

Nem mertek a tüntetést még soha sem látott, tapasztalatlan és tudatlan rendőrlégények a tüntetők közelébe sem férközni, nemhogy Apponyit megvédelmezték volna. Őköl nagysága kövek hullottak a kocsira és a benn ülőkre. To-

jasok egész záporosdije hullott le rájuk. Apponyi gróf arca mellett egy súlyos kő repült el. Steiner Ferenc saját testével védte vezérét, miközben egy kő kalapját érte és azt keresztül hasítva fején megsebezte. Egy kő az arcát érte, úgy, hogy erősen feldagadt. Karjait, vállát, bal térdét kő- és botlítások érték. Az egyik tüntető balkezevel a kocsit fogta, jobbájában pedig bottal ütni akarta a benn ülőket. A ketős számú bérkocsis aroát egy kő megvérezte. Rettenetes látvány volt. A hatalmas kövek kopogtak az aszfalton, a vasutakon érkező utazó közönség pedig sikoltozva menekült vissza a pályaudvarra. A rendőrök pedig tétlenül és tanácstalanul állottak. Az Apponyi gróf kíséretében volt képviselőjelöltek és a jelen volt temesvári újságírók hiába nógatták a rendőrlégényeket a közbelépésre, azok talán nem is értették őket, mert nem bírták a magyar nyelvet. Végre, midőn már a szorongatott kocsikikerült az életveszélyes közápor és felbőszült tömeg köréből, akkor fogtak el hatan egy tüntetőt, de azt is szabadon engedték. Apponyi Albert gróf a püspöki palotába hajtatott, ahol Csernoch János dr. csanádegyházmegyei püspök vendége volt. Odahajtatott a püspök csukott hintáján Hódy Gyula is, akinek utközben nem esett baja.

A püspöki palota előtt.

A szociálisták tömege a pályaudvaron szétoszlott. Kisebb csoportok a Belvárosba siettek, a zöme pedig a vezetők nyomában, a lebontott sáncok között az ipariskolát megkerülve, igyekezett a püspöki palota elé. Erről tudomást szerzett Beé Ferenc főkapitány és hívatta Mikes Gábor dr. rendőrkapitányt, hogy a tüntetést akadályozza meg. Mikes Gábor dr. a munkapárti banket őrzésére kirendelt harminc rendőr közül magához vett tizet és azokkal futólépésben az aula elé tartott. Ott a szociálisták a zsebeikben magukkal hozott kövekkel beverték a palota néhány ablakát. A palotában nagy pánik támadt. A legválságosabb pillanatban érkezett a rendőrség a palota elé. Oriási közápor fogadta őket. Hat rendőr könnyebben-súlyosabban megsebesült. Thierjung Mihály józsefvárosi kapitány is oda érkezett. Midőn Mikes a tömeget másképp vissza'artani nem tudta és a hatalmas kövek a járékelők és a rendőrök életét tették bizonytalanná, a rendőrök kardot rántottak és dacára számbeli gyengeségüknek, néhány peró alatt megtisztították a környéket. Néhány behasított koponya látára a „vezérek” bátorsága eltűnt. Erre a szociálisták is hirtelen visszavonultak, magukkal vivén megsebesült társaikat is. A palotát egész éjjel rendőrkordon védte, de a tüntetők nem mutatkoztak többé.

Letartóztatások.

Ma reggel a Budapestre induló gyorsvonattal utazott el Apponyi Albert gróf, kinek temesvári magántermészetű látogatása oly balul ütött ki. A gyorsvonat indulása előtt Rédei Gyula Baron Ede velt temesvári, jelenleg budapesti szocialista agitátort, ki egy utibőröndöt cipelt, igazolásra szólította fel, majd a bőrönd tartalmát tekintette meg. Legnagyobb ámulatára a táskában egy piszkos galléron kívül körülbelül százötven záptojás és néhány hatalmas kömustra volt. Azonnal letartóztatta Baront és a főkapitányságra kísérte, ahol fogva tartották. Baron Bródy Ernő dr. ügyvédet nevezte meg védőjéül. Bródy azonban már a reggeli gyorsal Budapestre utazott. Letartóztatták továbbá az est folyamán az aula előtt Gáspár Antal negyvennégy éves, Rajkov Milán tizenhét, Rajnovics Dusan tizenhét, Sigmund Károly huszonhét és Fizetyán Pál tizenhét éves munkásokat. Az állomáson Berger János huszonnyolc éves asztalossegédet, a Koronaherceg-szálló előtt pedig Friedrich Lajest tartóztatták le.

Sebesültek.

Az országra szóló botrányos, véres esetnek számos sebesültje van. A szociálisták közül súlyosan megsebesültek többen, kik közül csupán egyet vitt be a közkórházba Réth Ottó dr., egyik főrendező. A rendőrség emberei közül Thierjung Mihály józsefvárosi kapitány a kezén, Rédei Gyula rendőrbiztos a fején, Gyenge István rendőrtizedes, Hegedüs Károly polgári readőr, Papp Imre, Varga József, Adorján Mihály, Boldorján Nándor közrendőrök fejükön sérültek meg. Varju Imrét jobbkeze két ujján, Fekete Jánost száján érte kődobás. Megsérült még Fuxa János bérkocsis és Mojsze Sándor, a tizenötös bérkocsi kocsisa. A rendőrség a letartóztatottak ellen súlyos testi sértés, könnyű testi sértés, idegen vagyon rongálása miatt, az egész tüntetés értelmi szerzői ellen pedig mint felbujtók ellen megindította az eljárást és a nyomozás befejezése után átteszi az iratokat a temesvári királyi ügyészséghez. Baron Edének a város területéről leendő örök időre való kitiltását a rendőrség tervbe vette.

A polgármester Apponyinál.

Telbisz Károly dr. ma reggel háromnegyed hét órakor látogatást tett az aulában, hogy sajnálatát fejezze ki a történetek felett. Csernoch János dr. püspök vendégével, Apponyi Albert gróffal reggeli miséről jövet, fogadták a polgármestert, aki a legnagyobb megbotránykozás hangján nyilatkozott a merényletről és boesánatot kért úgy a gróftól, mint házigazdájától a történetek miatt.

Apponyi és Csernoch a tüntetésről.

A püspöki palotából azt jelentették, hogy téves azon állítás, mintha Apponyi Albert grófot bot-, vagy kőütés, avagy záptojás érte volna. Csupán Steiner Ferenc volt országgyűlési képviselő sebesült meg könnyebben több helyen. Az ekszminiszter a legmélyebb felháborodás hangján szólott az esetről, mely rendkívül megviselte, annál is inkább, mert legutóbbi balesetéből származó sebei még nem gyógyultak be és állandóan kezelést kívánnak. Csernoch János dr. csanádegyházmegyei püspököt rendkívül lesújtotta a vendégét ért botrányos támadás és házának megostromlása.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A Gelléri végrendelet hamisítói.

Távirati tudósítás.

Arad, április 25.

Ma hirdették ki Gelléri Szabó János végrendeletének hamisítói előtt a tábla ítéletét.

A törvényszék tudvalóvően Battik Sándort negyedfél évi, nejét, Fülöpp Gizellát, aki Gelléri Szabó szeretője volt, három évi, Krudy Ferencet két esztendei fegyházra ítélte magánokirathamisítás miatt. A tábla döntésének meghallgatására Fülöpp Gizella gyászszelyemruhában, fekete fátyollal jelent meg. A tábla a törvényszék ítéletét helybenhagyta, a vizsgálati fogság beszámításáról azonban akként rendelkezett, hogy Battikéknak csak az 1909. november 24-én kelt táblai ítélet keltéig eltöltött vizsgálati fogságot számítja be. A kir. ügyész ezzel szemben azt indítványozta, hogy a táblai ítélet keltétől a mai napig eltöltött fogság is beszámíttassék vádlottak javára. A bíróság ezt a kérést elutasította.

Fülöpp Gizella elsápadt és megremegett, amikor a döntést meghallotta. Zokogva ismételte:

— Ártatlan vagyok!

Majd megtörölte a szemét és így szólt:

— Perujtást kérek!

Perujtási kérelmének tárgyalására határnapot tűznek ki.

Pusztító fagy

az arad—hegyaljai szőlők között.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 25.

Szombatról vasárnapra és vasárnapról hétfőre virradó éjszakán Aradon és a megyében erősen télies volt az idő. A város belterületén is fagyott kevéssé, a külső területeken pedig nagymértű volt a fagy. A hegyaljai szőlők között valóságos csapást jelent ez az időjárás, mert a mostani jelentések szerint a szőlőtermés 25—30 százaléka elpusztult. Nem lehetetlen azonban, hogy a későbbi jó idő valamennyire helyre hozza ezt a kárt.

Az egyes községekből a fagy pusztításáról a következő jelentéseket kaptuk:

Györök. A hegyaljának kevés a kár. A síkságon nagy pusztítást okozott, a kerti szőlőt erősen megrongálta s a termés egyharmada itt elfagyott. Kúvin és Kovaszina között a hegyeken 10—15 százaléka, a síkságon 30 százaléka a kár. Azt csak később lehet megállapítani, hogy a ki nem hajtott szemekben tett-e kárt a fagy. A legjobban megrongálta a rossz idő az Avarfy, Sármezey, Domány, Laczay és Reicher-féle szőlőket. A nagyon magasan fekvő szőlőkben kisebb a kár.

Világos. A községekben levő kerti szőlők termésének 30 százaléka elfagyott. A hegyi szőlőkben elenyésző kárt okozott a fagy. A pályon 10 százaléka lehet a kár.

Galsa. Itt alig észrevehető fagy volt s így a szőlők épen maradtak.

Ujszentanna. Semmi kárt nem okozott az időjárás.

Mariaradna. Itt úgy a hegyen, mint a pályos szőlőkben a termés egy harmada elfagyott.

Ternován, Draucon kis kárt okozott a fagy.

A ménesi hegyoldalon 50% a kár.

Nagyváradon van olyan hely, ahol a fagy semmi kárt nem okozott, viszont a síkságon levő szőlő 25—30 százaléka elpusztult. Legnagyobb a kár a kisúri hegyen. A Sulkovszkyhercegi szőlőkben meghaladja a kár a 30 százalékat.

Paulis. A hegy gerincén a termés fele elpusztult. Az állami szőlőbirtok 300 holdas területén, amely síkságon van, nincs semmi kár, holott e helyeken a múlt évben a termés teljesen elfagyott.

A csálai ezerholdas állami birtokon most csaknem az egész termés elfagyott. Ez a terület is síkságon van. Más gyümölcsökben itt nincs kár. A percentuális megállapítás csak holnap történik.

Pankotán, Csermón, Simándon alig 5 százaléka a kár. A pankotai hegyes vidék némely oldalán érezhető kevés fagy.

Apateleken körülbelül 30 százaléka fagyott el a hivatalos becslés szerint. A Mezey-féle szőlőtől a Németh Zsigmond szőlőjéig pusztított a fagy, de fölfelé folyton csökkent a legfölül nincs kár. Azt hiszik azonban, hogy a most elfagyott rész még kihajthat, ha az idő kedvez.

Szőllőscsigerélen a gyümölcsben már nem tehetett kárt, mert az már régen elpusztult. Barack itt már nem lesz, de talán a szilva és az alma még helyre jön, ha nagyon kedvező az idő.

Berossebesen semmi kárt nem okozott a fagy.

Borosjenőn a külső, mezai veteményekben nincs kár, a szőlőben pusztított a fagy, de hogy mennyi a kár, még nem állapították meg.

Silingyán a korai virágzású gyümölcsben és szőlőben kárt okozott a fagy, de itt még kiheverhető a kár, ha jó lesz az idő.

Bomlik a Justh-párt.

Éber Antal az obstrukció ellen. — Návay Lajos viharos programbeszéde.

Távirati tudósítás.

Arad, április 25.

A tegnapi politikai nyilatkozatok között figyelmet érdemel Éber Antal Justh-párti vezérnek Kassán elmondott beszéde. Justh tudvalevőleg folyton azt kiáltozza, hogy az ő pártja obstrukcióval fogja megakadályozni a parlament munkáját. Éber Antal ezt a fenyegetőzést tegnap a leghatározottabban elítélte. Ez mutatja, hogy nincs egyetértés a Justh-pártban és a bomlás már megindult.

Éber Antal Kassán.

Kassáról jelentik: Tegnap ezrekre menő tömeg lármája mellett vonult be Kassára Éber Antal, hogy Justh-párti programmal felfegyverezze a harcot Andrássy Gyula ellen.

Délután 1500 ember előtt tartotta Éber a Schalkház szálló nagytermében programbeszédét. Kijelentette, hogy annak a pártnak a hive, mely a gazdasági önállóság megteremtését választotta ideáljává. Az önállóság megteremtését s a vámsorompó felállítását azonban nem köti fix ponthoz, de nem lát garanciát, hogy ha a törvényben gyökeresedő terminusról most lemondunk, a bécsi körök nem fognak-e később új akadályokkal előállni. A bankkérdés azért fontos, mert ez vezet az önálló vámterülethez. Híve az általános egyenlő, titkos választói jognak. Az obstrukciót elítéli és bárki rendezze, nem fog abban részt venni, sőt az általános választói joggal együtt megszavaz egy szigorú házszabályreformot is.

Návay Temesvárott.

— Nagy tüntetés. —

Návay Lajos, a volt képviselőházi alelnök, a temesvári nemzeti munkapárt jelöltje, vasárnap délután érkezett Temesvárra. A programbeszéd délután 4 órára volt kitűzve a Koronaherceg szálloda nagytermében. Mintegy ezer ember gyűlt itt össze, de ennek majdnem háromnegyed része szocialista volt.

A gyűlés elején a szocialisták csendesen hallgattak, a mint Návay a nemzeti munkapárt megalakulását és céljait fejtegette. Simán, sőt a megjelent tisztviselői kar éljenzésétől kísérvé esett át Návay a volt koalíciónak és Andrássy Gyulának dicsőítésén és a tüntetés csak akkor kezdődött, a mikor Návay a választói reformról akart beszélni. Szép, de bujkáló körmondatokban kezdte kifejteni álláspontját a választói reformmal szemben, de ekkor már a szocialisták türelmetlenül kezdtek:

— Mi van az általános, egyenlő választói joggal?

— Ne kerteljen! Mondja meg határozottan, mit akar?

Návay eleinte nem hagyta magát zavartatni. Tovább beszélt arról, hogy a választói jog reformját sürgős szükségnek tekinti, olyan reformot óhajt, mely az egész országot, nem pedig egyes osztályokat szolgál.

A szocialisták egyre erősebben zajongva követelik az általános, egyenlő választói jogot. Návay, akinek beszédét a nagy zajban alig lehetett hallani, rövidebbre fogja mondanivalóját. Követeli még a házszabályrevíziót és Temesvár

helyi igényeinek kielégítését, majd folytonos zaj közben befejezi beszédét.

Bródy Ernő dr. volt országgyűlési képviselő akart ezután beszélni. Olyan láрма, ordítás tört ki erre, hogy senkinek egy szavát nem lehetett érteni a teremben.

Percekig dühöng a vihar. Csak egyes ordítások zúgnak ki a lármából:

— Mit akar maga itt! Hiszen maga az általános választói jogot követeli!

Bródy nem tud beszélni. De nem hallgatják meg a szocialisták Vértess Adolf dr.-t sem, a ki pedig hosszú idő óta részt vett a temesvári szocialisták mozgalmaiban.

— Senkit se hallgatunk meg! — kiáltották a szocialisták. Eltelt vagy tíz perc, a míg végre Telbisz Károly polgármester szóhoz tudott jutni. Eleinte hallgatják, de mikor azt mondja, hogy a gyűlés egyhangú határozottan Návay Lajost Temesvár képviselőjének jelöli, újból kitör a vihar.

— Nem igaz! Hazugság! — zúgja a tömeg. Fűtyölés és abcugolás közben Telbisz bezárja a gyűlést, de a tömeg ekkor sem akart szétszórani. Róth Ottó szocialista vezér felugrik egy székre:

— Megfogadjuk, — ugymond — hogy Návay Lajos többé Temesváron nyilvánosan beszélni nem fog. Most pedig menjünk el a banketre is!

Az ügyeletes főkapitány odarohan Róthhoz:

— Eddig sokat eltűrtünk, de most már nem tűrünk többet! Figyelmeztetem a szocialistákat, hogy minden eszközzel meg fogjuk akadályozni, hogy a banketet megzavarják.

A szocialisták azonban nem is akartak elmenni a banketre. Fenyegetésük csak arra volt jó, hogy a rendőrség figyelmét a banketre terelje. Ezalatt a munkások észrevétel nélkül a pályaudvarra mentek, a hol Apponyi Albert, Baross János, Steiner Ferenc és Hódy Gyula kíséretében érkezett Lovrinból. (Erről külön cikkben számolunk be.)

A nemzeti munkapártból.

Budapestről jelentik: A nemzeti munkapárt helyiségeiben igen élénk élet uralkodott ma este. A párttagok nagy meglepéssel kommentálták a vasárnap politikai eseményeit és a zavartalan fogadtatásokból és az osztatlan tetszésből, mely a nemzeti munkapárt embereit fogadta, a párt folytonos térfoglalását konstataáltak. Elégtétellel szegtek le, hogy azoknak a kiméletlen támadásoknak amelyekkel a Justh, pártot a kormány egyes tagjai és különösen Tisza illetni meg nem szűnnek, már is meg volt az eredményük, amennyiben Justh egyik legelkessebb híve, Éber Antal Kassán mondott tegnapi programbeszédében határozottan Justh ellen fordult.

TANÜGY.

(—) Gyorsírók szabatos versenye. Az aradi áll. főreáliskola gyorsíróköre szabatos levelező és vitairási versenyt rendezett az aradi tanintézetek számára. Résztvettek: a főreáliskola, főgimnázium, felsőkereskedelmi iskola és a női kereskedelmi tanfolyam növendékei. Beérkezett 44 pályamunka s az eredmény a következő: Schwart József, főreáliskolai tanuló 10 koronát, Waldmann József főreáliskolai tanuló 5 koronát, Oklevelet kapnak Czukor Károly, Mergel Mihály, Somogyi Lajos főreáliskolai, Czukor József, Eisner Ernő és Politzer Béla kereskedelmi iskolai tanulók. A levelező írásban díjat nyertek (egy-egy diámművet) Czukor József a női kereskedelmi tanfolyam és Schwart Elemér reáliskolai tanuló. Oklevelet kapnak: Rosengarten Etuska, Radas Emma és Cserő Böske a női kereskedelmi tanfolyam; Juhász Atila, Lengyel Béla reáliskolai és Fuohs Nándor, a kereskedelmi iskola növendékei.

Színházi pletykák.

(A jubilaris ajándékok.) A Luxemburg-grófja most már a százötvenedik előadás felé halad a budapesti Király-színház-ban, mintán Lehar páratlan sikerű operettje túl van a századik előadásán.

Enél a századik előadásnál vidámabb jubileum még nem volt Budapesten; boldog örömmel játszott, énekelt és táncolt a pénteki nagy estén mindenki a Király-színház-ban, mert a bőkezű igazgató kedvességéből valóban nem mindennapos jubilaris ajándékokat kaptak a szereplők az első és második felvonás közben a színpadon.

Hogy csak a legnevezetesebbet említsük, az ünnepelt Lehar kapott Beöthy Lászlótól egy arany cigarettatárcát, fedelén a századik előadás apró románcos színlapjával. Petrás Sári és Váradi Ili, a két primadonna kapott egy patkóalakú gyémánt-ékszert, briliánsokkal kirakott százas számmal, Lázár Ödön titkár, Stoll Károly rendező, Békassy Ferenc karmester, Rátkai Márton, Király Ernő, Kovács Andor kapott egy-egy gyönyörű ezüst cigarettatárcát, melyben cigarettákon kívül egy-egy utalvány rejtett egyik-másiknak 200—300 korona külön jutalomról, közülök háromnak pedig 1200—1200 korona fizetéseleméről szóló.

Szép est volt ez tehát és hogy az anyagi részét is eláruljuk: kerek négyezer koronájába került Beöthy Lászlónak, aki a közönséget is meglepte jubilaris ajándékkal, szépen kiállított dísz színlappal, az összes szereplők arcképével.

Szinte természetes volt, hogy a századik előadás után a Lipótvárosi Kaszinóban adott lakomán a szomszédja megkérdezte Beöthy Lászlótól:

— Arra vagyok kíváncsi, hogy ha már ennyi mindenfelét ajándékozott ma, direktor ur, milyen jubilaris ajándékkal lepte meg önmagát?

— Egy kerettel, — felelte az igazgató.

— Mivel?

— Egy nagy rárával, melyen aranyszámokkal pompázik az idei szezon évszáma és amelybe bele lesz foglalva öt színlap.

— Milyen öt színlap?

— Annak az öt darabnak a színlapja, amely két színházamban az idén érte meg a századik előadást: a „Jánoska” színlapja, „A sasfők”-é, „A császár katonái”-é, a „Luxemburg grófja”-é és a „Táncos huszárok”-é... És ezt az önjándékot is a közönség fogja élvezni, mert májusban, a mikor a „Táncos huszárok” is megéri a századik előadását, a magam konstruálta nagy keretet az öt százas színlappal ki fogom függesztetni a Király-színház előcsarnokába...

(A lefűzött Shakespeare.) Egy kisebb vidéki városban évek óta tengődik minden évben két hónapig egy kis szintársulat.

Az idén már a díszletei elkoptak, elfogytak, a jelmezei elrongyolódtak, végül a jobb színészei is eltávoztak, úgy, hogy a társulat nagyon gyöngye előadásokat tud csak produkálni.

A múlt napokban nagy öröm érte a direktort. Olvasta a lapokban, hogy Budapesten díszletek nélkül adták elő Shakespeare „Vihar”-ját. Nosza, fogta magát és egész Shakespeare-ciklust hirdetett díszletek és jelmezek nélkül.

Elsőnek Hamletet mutatta be.

Felvonásokban találkozott a direktor a helybeli egyetlen hetilap kritikusával, egy fiatal ügyvéddel.

— Mit szól, ügyvéd ur, a pompás eszméhez?

— Kérdi a kritikustól.

— Pompás eszme! Mondhatom, tulszárnyalta vele Shakespeare korát is!

— Ugy és miben?

— Mert tudtommal, Shakespeare korában nem voltak díszletek, magánál sincsenek; Shakespeare korában nem voltak korhű jelmezek, magánál sincsenek. De magánál ezenfelül még — színészek sincsenek!...

(„A koncert” és a „kávé.” A Magyar Színházban összeállították a műsort a szezon egész hátralévő részére. Két darab fog mindvégig változni a műsoron: a Csákó és kalap, ez a pompás katonai móka és A koncert, Bahr Hermann kacagtató és elmés vigjátéka, melynek sikerét a Góth-pár fellépései teszik különösen tartóssá.

A koncert-től a nagyközönségen kívül különösen írók és művészek vannak elragadtatva, soha annyi szellemi arisztokratát nem látni a Magyar Színház nézőterén, mint a Bahr-darab előadásain. A legutóbbi előadásán is a második felvonás után két ismeretű jeles novellista beszélgetett elragadtatással. A koncert irodalmiságáról, előkelőségéről, elmességéről, merészségéről és egyszerűségéről.

— Nekem csak egy dolog feltűnő, — mondta az egyik — és ez az, hogy a darabban roppant sokat kávéznak. Ebben az abszolút modern vigjátékban annyit reggeliznek és uzsonnázna, akár csak a régifajta német drámákban és vigjátékokban.

— Nincs ezen mit csodálkozni! — felelte a másik. — A német drámairodalomban minden huszonnégy órában kitörnek ugyan új forradalmak, de a kávéhoz egyik forradalmár sem mer hozzányulni!...

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: *Találkozás*, színmű. P. Márkus Emilia fel-léptével. (A bérlet.)
Szerda: *Monna Vanna*, színmű. P. Márkus Emilia fel-léptével. (B bérlet.)
Csütörtök: *Luxemburg grófja*, operett. (C bérlet.)

* Márkus Emilia vendéjátéka. Pierre Weber nagyhatású színművében, a Liliomban lát-tuk viszont a Nemzeti Színház nagy művész-nőjét, Márkus Emiliát. Odette szerepében nagy művészetének egész nagy skáláját ragyogtatta és a harmadik felvonásbeli nagy jelenete után mikor Cristiane védelmére kel, az elementari-san felzúgó taps csak gyenge visszhangja volt a közönség elragadtatásának. Az ünnepelt nagy, művész nő mellett értékes sikere volt Kápolnay Júliskának, Harmath Józának, Keszlernek, Dellynek és Bereginnek. H. G.

* Nyugalmozott színész — aradmegyei föld-birtokos. Mezei Péter tudvalevőleg a napokban bucsuzott el Aradon a színpadtól, amely egy fél évszázadon át oly sok sikert hozott neki. Mezei hosszú ideig lakott Szegeden, ahonnan most elköltözött. A bucsuzó ös művész egy hírlapírónak ezt mondta:

— Hát már csomagolok. Apó elmegy, veszi a sátorfáját... Még csak el se bucsuzhatok. A családóm már ül a vonaton.

— Hogy hova megyek? Gyorokra. Nyugodalmis kis falu Arad vármegyében. Ott lesz egy kis portám, egy kis kertem, egy kis szőlőm, majd csak megleszünk.

— Most, hogy Aradon vendégszerepeltem, gondoltam arra, hogy elköltözzök Arad vidékére. Igazán meghatott az aradi közönség páratlan szeretete. Külön vonatokon jöttek be a vidékről az előadásra (?) Az első felvonás után huszonnolcszor hívtak a lámpák elé, úgy, hogy a fáradtságtól csurgott rólam a víz, a fáradtságtól már lerogytam. Hát ilyen az aradi közönség hoz-zám, a szegedihez! Általában ilyen a közönség,

de az egyes emberek is végtelenül kedvesek. Például megvart Fábry méltóságos ur, az Acsev. vezérigazgatója és följárította, hogy kedvezményes jeggyel utazhassak Aradra, Szegedre. Hát Szegeden pedig az a jelszó mindenben: „Ja kérem, nincs fedezet. Nincs fedezet! Semmire sincs fedezet.

— Sajnálom-e Szegedet? Hát ezt ne kérdezze senki tőlem. Száműstek a színpadról, hát mit csináljak? De még egyszer fellépek a szegedi színházban. ... a föllépésem aztán igazán bucsuzó lesz.

— Aztán más tájra megyek, gyoroki polgár lesz Mezei Péter. De azért néha megtekintem, mit csinálnak a szegediek. Most ütöm nyélbe, hogy föllépjek és elbucsuzzam mindenkitől a színpadról, mert külön-külön nincs időm.

* Országos színházi műsor. Ezen a héten az ország nagyobb színházainak a műsora a következő: Kolozsvár: Hétfő: A tanítónő. (Körmendy Aranka vendéjátékával.) Kedd: A király. (Kürthy György vendéjátékával.) Szerda: Erdészleány. (Kürthy György vendéjátékával.) Csütörtök: Az Obsitos, először. Péntek: Az Obsitos. Szombat: Az Obsitos. Vasárnap délután: Carmen, este: Az Obsitos. Debrecen: Hétfő: Luxemburg grófja. (Lehar Ferenc vezényletével.) Kedd: Zách Klára. Szerda: Édes teher. Csütörtök: Zách Klára. Péntek: Tolvaj. (A Góth-pár fellépte.) Szombat: Baccarat. (A Góth pár fellépte.) Vasárnap délután: Sárga csikó, este: Alalanta. Hétfő: Ingovány. (A Góth-pár fellépte.) Nagyvárad: Hétfő, kedd, szerda: Obsitos. Csütörtök: Cédra, Fiam, a huszár. Péntek: Trenck báró. Szombat: Cédra, Fiam, a huszár. Vasárnap: Luxemburg grófja. Kassa: Hétfő: Bob herceg. Kedd: A velencei kalmár. Szerda: Tartuffe. Csütörtök: Oedipus király. Péntek: Heidelbergi diákelet. Szombat: Zúzavara, és Vera Violetta. Szeged: Hétfő: A kuruzsló. Kedd: Az elvált asszony. (Dióssy Nusi vendégföllépte. Szerda: A vig özvegy. (Dióssy Nusi vendégföllépte.) Csütörtök: Luxemburg grófja. Péntek: Mongodin ur felesége. Szombat: A drótosító. Vasárnap délután: Liliom, egy csirkefogó élete és halála, este: A masamód. Kedd: A masamód. Szerda: Katalin. Csütörtök délután: A szabin nők elrablása, este: Katalin. Péntek: A csöppség. Szombat: Szép Galathea és Vera Violetta. Vasárnap délután: A kis kukorica, este: Luxemburg grófja. Miskolc: Hétfő: Bilincsek. Kedd: Taifun. Szerda: Az elvált asszony. Csütörtök: Luxemburg grófja. Péntek: Hoffmann meséi. Szombat: A kis cukros.

* Az Urániából. Meseszerű látványosságokat produkál új műsorán az Uránia színház. A természet fenséges jelenségeit csodáljuk a gleccserek honában. Hatalmas jéghegyek meredeznek előttünk, sehol semmi élet, csak a természet zord fensége bilincseli le tekintetünket. Az isteni alkotás mellett, az emberi lángelme egyik csodájában, egy nagyszabású függővasutban gyönyörködhetünk. A technika egyik legdiadalmasabb alkotását látjuk ezen a képen. bámulatra indítva az emberi találékonyság diadalmas megnyilatkozása előtt. Egy pár kedves bohózat mellett több kitűnő drámai tárgy mozgófénykép szórakoztatja még a nézőt, igazolva az Uránia színház vezetőségének kiváló izlését. A jelenlegi új műsor-ciklusban kerül színre utoljára a Barabás Béla bevonulásáról felvett mozgófénykép. 241

* Új fényképezési szakkönyv jelent meg „modern fényképezés” cím alatt. A szerző Leopold Kornél, ki ezen könyv kiadásával oly praktikus kézikönyvet ad a magyar amatőr közönség kezébe, mely a modern igények s kívánalmak mindegyikét kielégíti. Felkarolja az újabb eljárások között az olajnyomást, ozobromnyomást, ozotípiát, melyek szép színhatásuk s könnyű elkészítési módjuk folytán már is óriási tért hódítottak. A szép és díszes kiállítású könyv ára K 1.80 — Megrendelhető a szerzőnél. Leopold Kornél, Budapest, VII. Erzsébet-körút 41.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZAMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — — — 151

Itt van a Halley-üstökös.

Távíráti tudósítás.

Arad, április 25.

A szombatról vasárnapra virradó éjjel hivatalosan megjelent a Halley-üstökös, amelyről teljesen ártatlanul hirdetik a babonások, hogy elfogja pusztítani a világot.

Az ország minden részéből érkeztek jelentések, hogy itt is, ott is, ez is, az is látta már a csóvás csillagot, sőt ezeknek a jelentéseknek egy része a lapokban is megjelent. E hírek mind valótlanak, illetőleg tévesek. Az, amit az emberek láttak, nem a Halley, hanem a Vénusz, másként az esthajna-csillag, amely az égnek ugyanazon a részén van, ahol az üstökös várják és amellet ennek a csillagnak az erős fénye is megtéveszti az embereket. Látni mindmáig a Halley-üstökösöt nem lehetett; nemcsak szabadszemmel nem, hanem még műszerekkel sem. Az üstökös ugyanis most az egynökn van már, de közvetlenül a nap előtt kell föl, amikor már megkezdődött a szürkület és a nap előtt, még világosságban nyugszik le, Világosban pedig nem lehet csillagot látni.

Már két hete éjszakáról-éjszakára hajszoják, kutatják, vadásszák az ógyallai időjelző-intézet kastélyának tornyából. A csillagvizsgáló kertjéből ugyanis nem lehet az égnek azt a részét látni, ahol az érdekes csillag megjelenik, mert az időjelző-intézet épülete elveszi a kilátást. Két hete tehát éjszakáról-éjszakára, két óra után, a mikor az üstökösnek fel kell jönnie, Tass Antal, a csillagvizsgáló vezetője és Perkán Lajos első asszisztens felvonulnak a magas toronyba az üstökösöt keresni. Éjfélkor együtt dolgoznak, végzik a rendes munkájukat a csillagos égbolt kutatásán; aztán főlváltva, egyik nap egyik, másik nap másik két órákor félbeszakítják az álmukat, hogy a toronyba menjenek. Ott külön a Halley-csillag számára hozott műszerekkel készülnek a vizsgálatára.

Két hétig ez a megfeszített munkájuk hiába volt; nem láttak semmit. Szombaton, huszenharmadikán éjjel Perkán Lajos asszisztens volt inspekción. Két órákor az időjelző-állomás tornyában elfoglalta az őrhelyét és a metsző hideg szélben kutatta az égboltot. Az idő elég kedvező volt; felhő sehol sem látszott; a legjobb alkalom lett volna a rejtőző csillag felkutatására. A szeszélyes égite az azonban játszott a fáradt, agyonhajsolt tudóssal. Konokul elbujva maradt. Nemsokára a szürkület annyira haladt már előre, hogy ismét le kellett tenni minden reményről...

Perkán asszisztens tehát lesietett a tornyából a csillagvizsgáló kertbe és megpróbálta a nagy távosóvet úgy beigazítani, hogy elkerülje az időjelző-intézet épületét és megláthassa az ég ama részét, ahol az üstökös áll. Nem sikerült. Visszafutott hát a toronyba és mielőtt megvilágosodnék, még egy utolsó kísérletet tett. Nekiszegte az üstökös-keresőt az égboltnak és végre, oly hosszú fáradság után, három óra harminc perckor meglátta Halley üstökösét.

Ott függött az ég keleti részén, a Vénusz szomszédságában, mint egy kis, halványfényű csillag, világosan és határozottan látható csóvával.

Tass Antal, az ógyallai csillagvizsgáló vezetője az itt következőkben írta le az érdekes égiteket:

— Az üstökös, majd ha mindenkinek szabad szemmel lesz látható, csodálatot fog okozni. Amennyire az eddig látottakból és tapasztalatokból megállapíthatjuk, a csóvája nagyon kicsiny lesz és az egész jelenség nem fog nagyon

fényleni, már csak azért sem, mert az egész idő alatt, amíg látható, holdtölte lesz... Azok, akik a világ végét várják a Halleytől, természetesen szintén csalódnak. A föld át fog vágni az üstökös csóváján. Ez azonban végtelenül ritka anyag; hiszen ha nem volna ilyen ritka, millió és millió kilométerre kiterjedő anyagát nem tudná az üstökös magával cipelni... Május 19-éig a Halley-üstökös nem lesz látható szabad szemmel. Addig ugyanis az üstökös a nap előtt jár, szürkületkor kel föl, napkelte előtt és napnyugta előtt, még világosan lenyugszik. Most azonban már kezd távolodni a naptól, széduletes gyors pályájában, millió és millió mérföldet futva be, május 19. után már a nap után fog járni és akkor látható lesz szabad szemmel is. Május 18-án és 19-én, a mi számunkra, egy vonalba kerül a nappal, a nap korongja elé lép és ekkor egyáltalán nem látható se műszerrel se szabad szemmel. Csak a következő napon, május 20-án és nem 18-án jelenik meg, akkor lesz majd látható, május 20-án, napnyugta után, a nyugati égbolt szélén. Attól fogva mindennap egy órával később jön majd föl az éjjeli égboltra. Tizenkét napig lesz így látható a mi számunkra, hogy azután alábukjék a látóhatárunk mögé és megjelenjék a déli félgömb lakóinak.

HIREK.

Megsemmisült Zeppelin léghajója.

Katonák szerencsétlensége.

Távíráti tudósítás.

Arad, április 25.

A Zeppelin II. léghajó ma reggel fölszállott Allendorfbán, de útját nem folytathatta a vihar miatt. A léghajó nagy viszontagságok után leszállt, azonban úgy odacsapódott egy alagut-hoz, hogy darabokra tört.

Az erről szóló táviratok a következők:

Allendorfból jelentik: A Zeppelin II. léghajó hiába küzdött a vihar ellen. Egy kidobott kártyán kérték, hogy Diezben katonaság várja a léghajót, amely valószínűleg kénytelen lesz kikötni. A felső régiókban uralkodó másodpercenként 15 méteres szél arra kényszerítette a léghajót, hogy itt leszálljon. A Diezben állomásozó zászlóalj három százada idejekorán a helyszínére érkezett és segédkezett a léghajónak. A léghajó holnap este előtt nem folytathatja útját, mert újra kell tölteni és be kell várni a vihar lanyhulását.

Weilburgból jelentik: A megszállt léghajót sikerült itt elfogni. Ma délelőtt a kirendelt utász katonák a ballon kisebb melléklallonjainak utántöltésével voltak elfoglalva. A ballon erősen le volt horgonyozva és cövekekhez erősítve. A kötelekeket azonkívül katonák tartották. Hirtelen óriási szélvihar kerekedett, amely oly erővel emelte fel a léghajót, hogy a cövekek kiröpültek a földből és a léghajó a katonákkal együtt a levegőbe emelkedett. A kötelekeket tartó utászok, akiket a léghajó magával ragadott, kénytelenek voltak elengedni és lezuhantak a földre. A ballon óriási magasságba emelkedett fel a határ felé tartott. Weilburg előtt egy hirtelen támadt légáramlat a ballont a földhöz sodorta. A gondola és kötelekei beleakadtak a táviróvezetékbe, a rudak elgörbültek, a kötelekek pedig elszakadtak. A ballon hüvelyét a szárnyas csavarokkal együtt a szél továbbragadta. Aztán a weilburgi állomástól két kilométernyire levő alagut bejáratának vitte neki. A léghajó teljesen összetört és darabokra esett szét. Kon-

statálták, hogy a ballon teljesen tönkrement, újraépítése ki van zárva. A kár egy millió márka. A német császárt táviratilag értesítették a Zeppelin II. pusztulásáról és a hír hallatára igen elszomorodott.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 26-án az időjárás: enyhe, nyugaton elvélve csapadék.

— A francia választások első napján 531 mandátum sorsa dőlt el. A legtöbb mandátumot, 138-at a radikális és szocialista párt tagjai kapták. A választáson véres zendülések voltak. Egy községben több házat felgyújtottak.

— Roosevelt-utca Budapesten. Budapestről jelentik: Kállai Gyula fővárosi bizottsági tag indítványt nyújtott be Fülepp Kálmán főpolgármesterhez; ennek az a tartalma, hogy nyissanak egy új Roosevelt-utcat, vagy egy megfelelő teret nevezzenek el az amerikai exelnökről.

— Az első magyar repülőgép. Budapestről írják: A politika és a vasárnapi egyéb szenzáció mellett egy igazi kulturszenzáció is történt a budapesti aviatikai telepen. Egy magyar konstrukcióju repülőgép, Zsélyi Aladár mérnök műve felszállt és ez volt az első, igazi magyar siker az aviatika terén. Mert Kutassyról és azokról, akik idegen rendszerű gépeken szállanak, vagy akarnak szállani, nem beszélünk; az olyan, mint mikor egy soffőr automobil hajtott. Fontosak csak azok a kísérletek, melyek új rendszerű, nálunk készült gépeken történnek. Ez irányban hárman dolgoztak eddig Rákoson. Horváth Ernő középiskolai tanár, Adorján János mechanikus, Andrassy Géza gr. soffőrje és Zsélyi Aladár mérnök. Zsélyi sek küzködés után végre elkészült a magatervezte monoplánjával és vasárnap délelőtt próbát repült. A próba fényesen sikerült, a gép nyugodtan a levegőbe emelkedett és úgy csavarja mint magassági kormány a kifogástalanul funkcionált. Egy ideig szépen repült, de egyszerre eddig ki nem derített okból lezuhant. Zsélyinek szerencsére nem történt semmi baja, de gépének mindkét szárnya összetörtött. A javítások előreláthatólag huzamosabb időt fognak igénybe venni. Ez a látszólagos kudarc nem számít, mert a gép felemelkedett és hosszabb ideig kifogástalanul repült. És ez a fontos; a siker teljesen biztos, csak néhány apróbb technikai módosításról lehet szó. Zsélyi Aladár mérnök az első magyar ember, a ki idehaza saját konstrukcióju gépén felszállott. Latham, Bleriot a kezdet időszakában nem egyszer vallottak kudarcot, a mi valójában nem kudarc, hanem a hibák kijavítása és ut a tökéletesedés felé. Így kell felfogni a balesetet is, mely Zsélyt érte.

— Fábrý Károly afférje. Békéscsabáról jelentik: Csapay Lajos endródi gyógyszerész még nemrégiben Fábrý Károly, a gyomai kerület jelöltjének törhetetlen híve volt és bejárva a kerület községeit, mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel ajánlta Fábrý jelöltét. Változtak az idők, megváltozott Csapay nézete is. Azonmesterkedett, hogy Fábrýnak ellenjelöltet szerezzen. Sikerült is; vasárnap ajánlotta a jelöltet a választópolgároknak és eközben Fábrý megtámadta. Fábrý Károly tudomást szerezvén a támadásról, provokáltatta Csapayt, aki azonban a kihívás elfogadása helyett egy hosszú mentegetődző levelet intézett Fábrýhoz. A logias ügy még nincs befejezve.

— Házaság. Rodler Géza vaggongyári műszaki tisztviselő folyó hó 27-én vezeti ol-tárhoz Székely Antal acsev. főellenőr bájos és kedves leányát, Erzsikét.

— Az áthelyezett szolgabírák ügyében egyik aradi lap vasárnapi számában azt írta, hogy az áthelyezés azért történt, mert Fülöp Lajos dr. „megmaradt a függetlenségi párt tagjának és a függetlenségi eszmék lelkes harcosának.” E közleménnyel szemben hiteles helyről nyert információ alapján jelenthetjük, hogy Fülöp Lajos dr. áthelyezését a közigazgatási szolgálat érdeke kívánta meg, amennyiben a nevezett szolgabíró és közvetlen hivatali főnöke, Mladin Miklós eleki főszolgabíró között ellentétek támadtak, amely differenciák még Károlyi Gyula gróf főispánsága idejéből datálódnak s melyek azóta annyira kiélesedtek, hogy a két tisztviselő további hivatali együttműködése a közszolgálat szempontjából lehetlenné vált. Ami a „szolgabírák korteskedését” illeti, arra nézve csupán annyit, hogy Urbán Iván főispán a legszigorúbban megtiltotta a szolgabíráknak, hogy akár az egyik, akár a másik párt részére kortesszolgálatot végezzenek. A főispán álláspontja az, hogy a szolgabíráknak nem a kortestanyákon, hanem a szolgabírói hivatalban van a helyük.

— Halálozás. Neupaur Béla nyugalmazott posta és távirati segédellenőr vasárnap délelőtt 36 éves korában meghalt. Ma délután temették el kártársainak nagy részvétele mellett. — Laczay Imre cs. és kir. százados, aki súlyos idegbajára keresett egy bécsi szanatóriumban gyógyulást, tegnap délután meghalt. A százados halála előkelő, nagy rokonságot dönt gyászba.

— Az analfabéta jelölt. Vannak igen gazdag emberek, akik egy jó váltóra csak a nevüket tudják rákanyarítani. Engel József nyitrai nábobról meséli a fáma, hogy a hatvanas években valami üzletből kifolyólag váltót kellett a'áírnia és ő néminemű habozás után alá is írta: Jofesz Engel. Azonban a Hazai még bírálat alá sem bocsátotta, hanem kifizette szó nélkül. Meg lehet tehát élni, mint a példa bizonyítja, abból, ha az ember csak a saját nevét tudja leírni. A képviselőválasztások mindenképen kiforgatják az embert a normális gondolkodásból és szegény Vank Juon galsai fiatal román parasztnak annyira elvette az eszét a politikai nagyravágás, hogy fellépett Pop C. István ellen és olyan liberális programot adott, melylyel lefőzte Weltner Jakab szocialista vezért is. Kijelentette, hogy ő választójogot olyanoknak is ad, akik se írni, se olvasni nem tudnak. Nagyon bámultak a galsaiak jeles jelöltjük bőkezűségén. Csak a tanító rázta hitetlenül a fejét. Mikor megkérdezték, hogy miért teszi ezt, kertelt eleinte, de aztán őszintén bevallotta, hogy Juon gazda se írni, se olvasni nem tud. Ez azért tragikus, mert Vank százharminc zászlót rendelt és még a saját nevét sem tudta elolvasni rajtuk. Nem is vett át többet belőlük harminc darabnál. Barátainak megköszönte a szíves támogatást, ezek viszont a kellemes mulatságot mondottak hálás köszönetet és Juon gazda, a galsai Cincinnatus viszatért az eke szarvához.

— Tűz Pantótán. Ma délelőtt eddig még ki nem derített okból Ilmon Nikoláj háza ki-
gyuladt. A tűz veszedelmességét növelte az az óriási szél, amely akkor a faluban dühöngött, amely az oltást szinte teljesen lehetlenné tette. A tüzeltség a falubeli lakosság segítségével tudott a pusztító tűznek gátat vetni. Ilmon háza és istállója leégett.

— Pisztolypárba. Marosvásárhelyről jelentik: Dásy Zoltán volt államtitkár ma reggel 3 órakor pisztolypárba vitt Szász Ödön hírlapíróval. Feltételek voltak kétszeri golyóváltás és avansz. Sebesülés nem történt. A párba oka a vármegyei közgyűlésről a hírlapíró által közölt tudósítás, melyet Dásy Zoltán magára nézve sérelmesnek tartott. Dásy segédei ifj. Ugron Gábor volt főispán és Fenyvesi Soma volt orsz. képviselő, Szász Ödön segédei Brada dr. és Fekete dr. ügyvédek voltak.

— Milyen idő lesz? Az időjárásban a 13. és 17-iki változási napok erős változást hoztak, de a 13-ik enyhe és csapadékos jelleggel, míg a 17-ik már szeles, zivataros, többfelé jégesővel vegyes változatokat, sőt nagy viharokat is hozott Nyugot Európában. Ebből hőszűkítés állott elő részben már 20-án, amidőn a Halley-üstökös a számítás szerint napközbe került, melyet ezután a 22-iki Jupiter együttállása támogatott. Most még erősebb változások várhatunk, a melyek között éjjeli fagy is igen valószínű, ezt követőleg várhatunk állandóbb meleg időt, mely kevés változással május 8-ig tartó időközön ígér a bolygók részéről. Igen érdekes a Nap felülete jelenleg, amennyiben már hosszabb idő óta azt lehet mondani, hogy feltűnően, holott a tudományos megfigyelés azt tartotta eddig, hogy az üstökös-járás akkor sűrű, a midőn a Napon sok a folt. Május havának változási napjai 2, 5, 8, 7, 10, 12, 16, 19, 21, 24, 25, 29, 31 ikére esnek. Legerősebb hatásuk a 8, 12, 19, 24 ikeik, inkább hűvös, hideg, szeles, esetleg csapadékos, mint enyhe jelleggel. Május havának eleje, majd a 13. és 19-i közti időszak, valamint a 25. és 29-i az, amelyben az enyhe jelleg leginkább van hivatala a bolygók részéről kifejlődésre jutni. A csapadékos jelleg a 8-iki fogja leginkább előmozdítani.

— Felrobbant hordók. Tegnap délután egy órakor hatalmas detonáció rázta meg a Thököli térnek, a román templom körüli házait. A templom udvarán több hordó felrobbant és oly hatalmas légáramlat keletkezett a robbanás következtében, hogy több ház ablaka is betört. A hordókban spiritusz volt ezelőtt és a dongákba beszívódott szeszt az udvaron játszó gyermekek valószínűleg gyufával meggyújtották. A hordók dongái a templomra át a Thököli térre repültek. Toma János tizenöt esztendősi fiút egy donga oly erővel vágta karon, hogy eszméletlenül terült el a földön. A tüzelőség teljes felszerelésével vonult ki, mert valaki azt jelentette telefonon, hogy óriási katasztrófa történt a Bing és Löbl cég pincéjében.

— Dr. Wiener Gyula fogorvos tisztelettel tudatja klienseivel, hogy helybeli és interurbán telefont vezettetett be 786. számmal.

— Gázolt az autobus. Hambarell Demeter fuvaros a Pécskai-ut felől jövet, kocsijával a 7-es számú autobus és egy teherkocsi közé szorult. A gépkocsi eleje összeütközött a fuvaros kocsijával és Hambarell oly szerencsétlenül esett a földre, hogy az autobus ballábán ment át. A sérültet a mentők a kórházba szállították. A rendőrség megindította az eljárást Tóber József soffór ellen.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban április 24-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Kojcsa Zsigmond iskolaszolgának Etel nevű leánya, Slapák György építési rajzolónak Emilia nevű leánya, Szlavkovics György lovasúti ellenőrnek Anna nevű leánya, Huber Mihály vasúti kocsirendezőnek Katalin nevű leánya, Schiller Mátyás főpincérnek Erzsébet nevű leánya, Nádas Gyula kereskedőnek Margit nevű leánya. Meghalt: Ar-

vay János 76 éves malommunkás, özv. Walzer Alajosné 62 éves magánzónő, Szabó Mihály 60 éves korcsmáros, Kémenczy Edéné 65 éves nyugalmazott alezredesné, Neupaur Béla 37 éves postatiszt. Házasságot kötött: Seifert Antal számvevőmester Papp Paulával.

— Náder I. Arad (Minorita palota) késműves. Közelgő fűrdőidény alkalmából értesitem az uri hölgyközönséget, hogy megérkeztek a legfinomabb s legcélyszerűbb hajsütő vasaim, u. m. ondolirozó, kreppelő és hajfodorítók, melyeket mai naptól legjutányosabb árak mellett árusítok el. 1831

— Cirkusz Aradon. Néhány nap óta cirkusz időzik Aradon, amely a róla szóló, a legjobb hírekkel megnyerte a közönség tetszését. A tulajdonosok, Nagy testvérek igazán elsőrendű társulattal jöttek Aradra s a publikum várakozásának meg fognak felelni. Az első előadás holnap, kedden este lesz, amely iránt nagy az érdeklődés.

— Uri hölgyközönség szíves figyelmét felhívjuk a Kelemen-féle legideálisabb Mágnes-crém, szappan, puder és kozmetikumokra, mely Kelemen gyógyszerésznél Berzova, továbbá Aradon Vojtek és Weisz uraknál kaphatók. 271

— Francsa likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 füveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

Az elvált asszony leleplezései.

Hajsza a haramiavezer-író ellen.

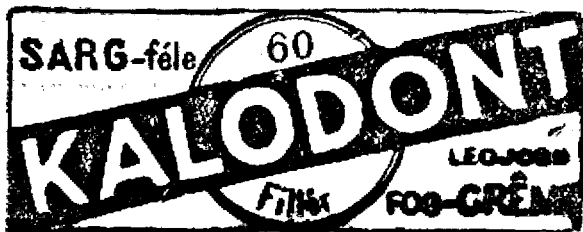
Távirati tudósítás.

Arad, április 25

Lebius Rudolf dr.-t, mint azt magirtuk, a berlini járásbíróság felmentette a rágalmozás vádjáról, de ezzel a feltűnést keltő ítélettel még nincs befejezve May Károly és a neves kritikus közt kitört harc. Az, hogy Lebius bebizonyította mindazt, amit Mayról írt és beigazolást nyert, hogy a híres ifjúsági író „született gonosztevő” s hogy több esztendőig fegyházban ült, nem utolsó állomása a szenzációs pernek. Kintűnt ugyanis, hogy a May-Lebius per kulisszái mögött olyan eselszövések bonyolítottak le, melyek Lebiust sem tűntetik fel a legkedvezőbb színben. A tárgyalás alkalmával bebizonyult, hogy az alperes kritikus az egész bizonyítási anyagot May elvált feleségétől kapta. Azóta Lebius Maynéval összekülönbözött, aki egy újságíró előtt a következő leleplezéseket tette:

— Az előbbi férjem, May, évi 3000 korona járadékot biztosított részemre és ezzel megóvott a szükségtől és nyomortól. Megelégedtem élttem Weimarban, amikor Lebius felkeresett, akit én nem is ismertem. Nem is sejtettem, hogy ő az az ember, aki életcélul tűzte ki, hogy May Károlyt megsemmisítse. Azért keresett fel, hogy kihasználva az elvált asszony elkeseredését, engem vak eszközként tegyen elvált férjem ellen. Sikertűnt a félrevezetés. Váloperünkről akart valamit hallani és mélységes hallgatást ígért. Kiszolgáltattam néhány adatot neki és megdöbbenve értesíttem arról, hogy „A spiritista-médium” címmel cikket írt ezekből. Mayt született gonosztevőnek tüntette fel benne és nyilvánosságra hozta. Ezzel az évjáradékom bizonytalanná vált. May Károly bepörölt engem.

Teljesen anyagi támasz nélkül maradtam és Lebius kezeibe kerültem s pénzért mindazokat a titkokat kivette belőlem, amit May nékem, mint hitvesének elmondott.

6913.

VIDÉK.

A városi ügyek soronkívüli elintézése. A városok némelyike többször panasszal fordult a belügyminiszterhez amiatt, hogy a kommunális ügyek jóváhagyása, illetőleg elintézése a miniszteriumban a személyzet csekély száma miatt késedelmet szenved. Khuen-Héderváry Károly gróf belügyminiszter arról értesítette Arad város közönségét, hogy a minap intézkedett, hogy ama városi ügyeket, melyek sürgőssek, mint a városi kölesönök, városi beruházások, a miniszterium városi ügyosztálya soron kívül intézze el.

MULATSÁGOK.

(=) Pünkösöd vasárnapján az Acsev. dalkör néplünnepe. A május 15-iki nagyszabásúnak ígérkező néplünnepeken a délutáni sétatangversenyen a vaggongyár kifogástalan zenekara játszik. Az esteli táncmulatságon a zenét Dankó Boldizsár Kálmár, az aradi cigányversenyen második díjat nyert hírneves cigányprimás látja el 10 tagú zenekarával.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

= Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület május 30-án, szombaton délelőtt 9 órakor igazgató-választmányi ülést tart, amelynek tárgysorozatán folyó ügyek szerepelnek. Nagyobb érdekességet csak az alispán átirata okoz, a melyben az apateleki hegyközségnek a sík szőlők nagyobb megadóztatását célzó indítványára véleménykér.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, április 25

Készáru: Kínálat mérsékelt, vételkedv gyenge, 15 ezer mm. 10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Dél sáviat	2 óra sáviat
Tengeri 1910. májusra	5.79—5.80	5.81—5.82
Buza 1910. áprilisra	11.94—11.95	0.00—0.00
Zab 1910. áprilisra	0.00—0.00	0.00—0.00
Rozs 1910. áprilisra	0.00—0.00	0.00—0.00
Buza 1910. októberre	10.56—10.57	10.50—10.51
Buza 1910. májusra	11.85—11.86	11.76—11.77
Rozs 1910. októberre	8.22—8.23	8.21—8.22

Zárul 5 órakor.

Csehrák hitelrészvény	—	—	664.—
Magyar hitelrészvény	—	—	821.75
Városi villamos vasúti részvény	—	—	388.—
Köszüti vasút	—	—	722.50

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. április 25.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj...	11.15—11.20
76 " " " " " "	11.25—11.30
77 " " " " " "	11.35—11.40
78 " " " " " "	11.45—11.50

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos uj...	11.05—12.10
Rozs uj...	7.25—7.30
Árpa uj...	5.50—5.55
Zab uj...	6.30—6.35
Tengeri régi...	5.45—5.50

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

ALKALIKUS NATRON-LITHIONOS GYÖGYVIZ.

Orvosiilag ajánlva: húgysavas diathésis, köszvény, cukorbetegség, gyomor, vesze és húgyhólyagbántalmaknál, stb.

Mint üdítő és borvíz páratlan.

Bővebb felvilágítással szolgál a

6801

„CONSUM“ kereskedelmi részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10—13.

Főraktár: Édeskúty L. úrnál, Bpest, Erzsébet tér 8. és Wallkamp és Görög Zoltán-utca 11.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1910. évi április hó 26-án:

A) bérlet.

A) bérlet.

P. Márkus Emilia művésznő vendégfelléptével:

Találkozás.

Színmű 4 felvonásban. Írta: Berton P. Fordította: Váradai Antal.

SZEMÉLYEK:

Servat Adrien Keszler Ede.	De Lancay Kápolnay J.
Canuchet Várnay Jenő.	Servat Renee P. Márkus E.
Brevannes Beregi S.	Szobaleány P. Harmath I.

Kezdetek este 7 óra felőre.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Béla Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. április 26-án, kedd:

1. Gleccserek honában. Természet után. — 2. Pál nőül. Bohózat. — 3. Paoli, az összeesküvő. Dráma. — 4. Függő vasút. Látványosság. — 5. A ravasz konflis kocsis. Humoros. — 6. Barabás Béla aradi fogadtatása. Természet után. — 7. A vonatvezető kalandja. Dráma. — 8. Senki ur, mint táncosnő. Humoros. — 9. Max Gregor. Detektív történet.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Helyárak: I-es hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Üzlethelyiséget keresek

azonnal vagy későbbre. Csakis élénk forgalmu helyen s lehetőleg kiskakattal ellátva. Ajánlatokat „KORSÓ“ jelige alatt a kiadóhivatalba kérek.

1864

Vas és Társa

építési anyagok központi eladási irodájába felvétetik egy fiatal

comptoirista,

kereskedelmi érettségivel; magyar-német levelezés, kettős könyvelés, gyors- és gépirás megkívánatik.

1867

Egy jó karban lévő

4 kerekű kézikocsi
azonnali megvételre
kerestetik.

Cím a kiadóhivatalban.

Rendkívüli olcsó árakban árusítunk

férfi öltöny, felöltő és fiú ruhákra tiszta gyapju szöveteket.

LEICHNER és FLEISCHER

Arad, Szabadság-tér 7. — Telefon 475. szám.
Kizárólagos posztó gyári raktár. 1861

A nagyérdemű hölgyközönség szíves tudomására hozom, hogy Budapesten szerzett sok évi tapasztalataim után a legfinomabb izlésnek megfelelő angol és francia

1731.

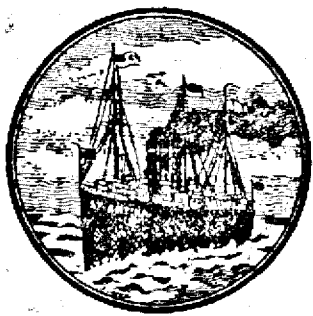
női ruha divat termemet

május hó 6-án megnyitom.
Arad, Weitzer J.-u. 19.

Kiváló tisztelettel

Goldner Henrikné.

Legjobb és legolcsóbb forrás.

Kizárólagos**kávé****tea és rum**

= üzlet. =

ATLANTIKA KÁVÉ és TEA
BEHOZATAL

Villanyüzemű kávépörkölőn (legjobb rendszer)

minden órában friss pörkölés.

931

ARAD, Andrássy-tér 20., sz. szemben a megyeházzal.

Szakszerű, példásan tiszta kezelés.

Szótárújság hához és vidékre.

Városi és megyei telefon 608. sz.

Alapított 1888. évben.

Várhoi László
uri- és női cipész.

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

Minorita-palota a leányiskolával szemben.
Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni 19 év óta fennálló jó hírnevének órvendő cipész-üzletemre. A bekövetkező tavaszi időnyre beszereztem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindennemű legyvernemhez a legjobb kivitelben, előírás szerint. Az egyenruházati egyletnek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszköszöltenek.

Kiváló tisztelettel

481 **Várhoi László.**

Mielőtt

butort

vásárolna, tekintse meg raktáron levő modern háló-, ebédlő- és egyéb butoraimat, melyeket üzletáthelyezés miatt jutányos áron elárulok.

Tisztelettel

Molnár Antal

asztalos-mester. 1501

Arad, Part-utca 4. májustól Kápolna-u. 3.

Part-utca 4. számú ház szabad kézből eladó.**Alkalmi vételek és eladások****ékszertárgyakban**

arany és ezüsttárgyakban, Arad legnagyobb óra és ékszerárta

Deutsch Izidor

órás és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulákarany és ezüsttárgyak, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcserélhetők
TELEFON 438. TELEFON 438.Körösvölgyi gazdasági kereskedelem és ipari szövetkezet
Gurahoncon.

Ajánlunk elsőrendű száraz 7 láb hosszú

szőlőkarót

ugyszintén

bűkk, cser és gyertyán hasáb és dorongfát

a legjutányosabb árak mellett. — Kivánatra ajánlattal szolgálunk.

Körösvölgyi gazdasági kereskedelem és ipari szövetkezet.

1640

8970—1910. Urb. szám.

Hirdetmény.

Dumbrava község urbéri elkülönítése ügyében alulírott eljáró bíró az 500—1908. I. M. Utasítás 64. és 131. §-ai alapján közhírré teszi, hogy a kiosztási munkálatok hitelesítésére és a feleknek az új birtokba való bevezetésére a f. évi május hó 6-ik és következő napjait a helyszínére kitűzi s ekkorra oda az összes érdekelteket ezen az uton is megidézi.

Arad, 1910. évi április hó 20. án. A kir. törvényszék mint polgári bíróságtól.

dr. Jakó, s. k.
kir. tszéki bíró.

1863

8969—1910. P. szám.

Hirdetmény.

Rosztocs község urbéri elkülönítési ügyében alulírott eljáró bíró az 500—1908. I. M. Utasítás 64. és 131. §-ai alapján közhírré teszi, hogy a kiosztási munkálatok hitelesítésére és a feleknek az új birtokba való bevezetésére a folyó évi május hó 11. és következő napjait a helyszínére kitűzte, s ekkorra oda az összes érdekelteket ezután is megidézi.

Arad, 1910. évi április hó 20. án. A kir. törvényszék mint urbéri bíróságtól.

dr. Jakó, s. k.
kir. tszéki bíró.

1862

Gyárosok,
pénzintézetek,
vállalatok,
kereskedők,
iparosok= üzleti =
könyvek-

ben

papiros- és
írószerekben,
irodai cikkekben
forduljanak ajánlatért**Pichler****Sándor** hoz**ARAD,****Szabadság-tér 1.**

Telefon 308.

Képes árjegyzék ki-
vánatra ingyen.

Olcso bevasárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

a „Kék golyóhoz“

291

Arad, József főherceg-ut 11. sz.

Vászon maradékok minden árban!

A tavaszi idényre! Ajánljuk
nagyválasztéku szövet, delain,
zephir és karton raktárunkat
a legolcsóbb árakon.

Fegyházban kötött harisnyák.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók
és gyűrűk, aranyláncok, minden-
féle ékszereket ezüstnemeleket ki-
váltak és vesznek. Farkas Streicher
Arad, Tökölly-tér 1. 508

Édesem!

Vasárnap láttam és vártam. Nem
vett észre? Most tudja, mire ér-
tettem. Nincs oka a haragra. Szer-
etném, ha találkozhatnánk. Na-
gyon hosszú lesz az idő. Okvetle-
nül írjon. Üdvözl és csókolja
J. R. 1866

Telefon 348.

Husserl Manó

bádogos

vizvezeték szerelő.

Javítások 161

olcsón és gyorsan.

Arad, Szt. Pál-utca 11.

Eladó

egy csinosan berendezett fodrász-
üzlet jó forgalmu helyen üzlet el-
hagyás miatt. Cím a kiadóban. 1684

Jzletes házi étkezés

kapható 1. évi május hó 1-től
Révay utca 2. sz. Értekezni lehet.
Demeter-utca 28/b. sz. a. Abonen-
sek felvétetnek. 1855

Kerestetik

Aradhoz közeli vidéki üzletbe ro-
mán nyelvben némileg jártas, egy
jobb családból való 12-15 éves
leány, jó bánásmód és fizetéssel.
Családtagként lesz tekintve. Bö-
vebbet: Damjanich-utca 1., 1. eme-
leten. 1869

Eladó

nagyobb községben egy teljesen
jó karban levő ház, a melyben üz-
let van trafik és italméréssel, hozzá
lakás 2 szoba, konyha, kamara,
és kert. A községben egyedüli üz-
let és italmérés, évi jövedelem
2500-3000 korona, de ha nagyit-
ják, ugy 4000 koronát is behoz.
Eladás más vállalat miatt törté-
nik. Cím Dirlea György Laáz up.
Dézna, Arad m. 1848

3 szobás nílal

lakás Thökölly-tér 7. szám alatt
május 1-re átadó. Tudakozódni
Kelemen-tér 7. l. s. 1860

Egy férjiszoba garnitúra

függönynyel és egy teljes háló-
szoba berendezés eladó. Andrassy-
ut 22. II-ik emelet. 1861

Kiadó lakás.

Deák Ferenc-utca 38-34. sz. ház-
ban három szoba és előszobából
álló udvari földszinti lakás kiadó.
1868

Kisfalud községnek

2 drb. tenyészkanra van szüksége,
ajánlatot az ár, kor és faj megje-
lölésével Kísszentmiklós körjegy-
zői hivatalába kérünk. 1821

Elsőrendű

tennispályák bérelhetők
az Aradi Athletikai Club
sporttelepén. Teljes bér-
let 220 kor., fél bérlet
110 kor. 1880

Olcso divat album.

Tavaszi, nyári saison Blous, alj,
Costüm, kabát minták. Ára 60
fillér Ingusz I. és Fia könyvkeres-
kedésében Arad, Andrassy-tér 16.
és Weitzer János-utca. Telefno:
517. sz. 1867

Algyest községben

50 éve fennálló jó forgalmu üzlet
haszonbérbeadó, esetleg házzal
együtt előnyös fizetési feltételek
mellett eladó. A község mellett 5
évre terjedő nagyobb erdő üzem
van. Értekezhetni Kohn Zsigmond-
nál Algyesten, posta Borossebes.
1851

Remington löveg

javított, kifogástalan, olcsóért el-
adó. Cím a kiadóhivatalban. 1630

A cigarettazik

használon Progress szivarkahü-
velyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb.
K. 240 Egyedül kapható Ingusz I.
és Fia könyv- és papirkereskedé-
sében Arad, Andrassy-tér 16. és
Weitzer János-utca. 1661

Elköltözés miatt

szép bútorok jutányosan eladók.
Cím a kiadóhivatalban. 1827

Ászokhorók

körülbelül 75 hektoliteres nagy-
ságban jó állapotban olcsón, egyen-
ként is eladók. Nádor-utca sör-
raktár. 1842

Pénztárnokt állást

keres banknál vagy más vál-
latnál egy gyakorlott szak-
ember. Sok évi gyakorlata és
legkittünőbb bizonyítványai
vannak. Ajánlat „Pénztár-
nok“ címen a kiadóhivatalba
küldendő.

Olcóság vásárt

rendezek levélpapírokból tulzsufolt
raktár miatt. Továbbá több ezer
legkedveltebb hangjegyet fél- és
harmadárban árusítok. Üzleti köny-
vek, papírneműek, irodai cikkek és
antiquár könyvek dús készlete. Vizsga-
lapok legolcsóbb forrása. Kerpel
Izso könyvkereskedése, Aradon. 525

Ujonnan berendezett üzletemben

a legújabb divatu I. Hükel és Böhm-féle
legkittünőbb minőségű valódi nyulszőrből
és saját készítményű

Tavaszi és Nyári

kalapjaimból

nagyválasztéku raktárt tartok.

Női model szalmakalapok nagy raktár.

Ugyintén panama, és más kalapok
festését, javítását és tisztítását jutányos
áron elfogadom, cilinderek vasalását azon-
nal eszközölöm.

A t. közönség szives pártfogását tisz-
telettel kéri 1861

Bittenbinder Konrád

Arad Deák Ferencz-utca 24. sz.

Gőzmívelés

Nagyobb területek szántá-
sát kétféprendszerű 20 név-
leges lóerejű új gőzekéjé-
vel, épügy mélyrigolozásokat
szőlő, spárga stb. telepítések-
hez előhántós gőzrigol-
ekével igen kedvező feltételek
mellett elvállal Ortutay
Gyula bélamajori gazdasága
Mezőkovácsháza (Csanád-m.)
1713

Czipész-üzlet áthelyezés!

Van szerencsém az igen tisztelt
vevőimet és a nagyközönséget ér-
tesíteni, hogy régi jóhírnévnek ör-
vendő 996

cipészüzletemet

szemben Kossuth-utca 8. sz.
alá helyezem át, hol is a
mai kor igényeinek teljesen ujon-
nan rendezem be.

Főtörökvésem, hogy saját ké-
szítményű legdivatosabb női,
férfi és gyermek-cipőimmel legju-
tányosabb árak mellett igen tisz-
telt vevőimet kielégítek.

Szives pártfogást kér, kitűnő
tisztelettel

Czernóczky Mihály,

ur! és női cipész.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyári
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
héjak és egyéb tisztatlanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a szí-
vattyu nem romlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működés-
éért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közö-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működés-
éért 8 évi jótállás (ingyen javítás),
hozá való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű belül
gummizott
kendercsövek
a legolcsóbb
árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi
gyártan.

Hönig Ottó

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő

Arad, Rákóczi-utca 27. sz

Jégszekrényeim!

Az idei jéghiányra való tekintettel si-
került egy o'y jégszekrényt gyártanom,
amely keves jégszükséglettel
kitűnően hűtenek.

Aradi nyomda részvén: társaság könyvnyomdája.

Hentesek, mészárosok, vendéglősök és magá-
nosok szives figelmébe ajánlom

jégszekrény árjegyzékemet,

melyet kívánatra ingyen és bérmentve küldök.
Használt jégszekrények ujakra becsereztetnek és kijavítva
ismét jutányos árért eladatnak.

Kohn József,

bádogos, vizvezeték berendező

ARAD.

Gyártelep Batthyányi-utca 32.

Üzlet Andrassy-tér 13.

Yárosi és megyei telefon 333. 453

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festékgyáranak festékével.